

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta
Katedra Sociální patologie a sociologie

PRIMÁRNÍ PREVENCE FOTBALOVÉHO CHULIGÁNSTVÍ

Bakalářská práce

Autor:	Leoš Svoboda
Studijní program:	Specializace v pedagogice
Studijní obor:	Sociální patologie a prevence
Vedoucí práce:	PhDr. Václav Bělík, Ph.D.

Hradec Králové

2014

Univerzita Hradec Králové
Pedagogická fakulta

Zadání bakalářské práce

Autor: **Leoš Svoboda**

Studijní program: B7507 Specializace v pedagogice

Studijní obor: Sociální patologie a prevence

Název závěrečné práce: **Primární prevence fotbalového chuligánství**

Název závěrečné práce AJ: Primary prevention of football hooliganism

Cíl, metody, literatura, předpoklady:

Práce se zabývá problematikou primární prevence fotbalového chuligánství, příčinami a možnostmi prevence tohoto významného sociálně patologického jevu. Přibližuje strukturu fotbalových chuligánů, jejich historii a příčiny vzniku fotbalového chuligánství. Dále popisuje projevy fotbalového chuligánství a agresi s ním spojenou. Seznamuje s institucemi zapojenými v boji proti tomuto nežádoucímu jevu a přístupy některých států Evropské unie k fotbalovému chuligánství.

Metody výzkumu: Analýza dokumentace, dotazník.

Garantující pracoviště: Katedra sociální patologie a sociologie, Pedagogická fakulta

Vedoucí práce: PhDr. Václav Bělík, Ph.D.

Konzultant:

Oponent: PhDr. Josef Kasal, Ph.D.

Datum zadání závěrečné práce: 12. 2. 2013

Datum odevzdání závěrečné práce:

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem tuto bakalářskou práci vypracoval pod vedením vedoucího bakalářské práce samostatně a uvedl jsem všechny použité prameny a literaturu.

V Hradci Králové dne 24. 11. 2014

Leoš Svoboda

Poděkování

Na tomto místě bych rád poděkoval PhDr. Václavu Bělíkovi, Ph.D. za odborné vedení, cenné připomínky a za poskytnuté konzultace při psaní bakalářské práce.

Anotace

SVOBODA, Leoš. *Primární prevence fotbalového chuligánství*. Hradec Králové: Pedagogická fakulta univerzity Hradec Králové. 2014. 68 s. Bakalářská práce.

Bakalářská práce se zabývá problematikou „Primární prevence fotbalového chuligánství“ je zaměřena právě na význam primární ochrany proti fotbalovému chuligánství, a to nejen v podmínkách našeho státu, ale také v jiných evropských zemích. Práce přibližuje strukturu fotbalových chuligánů, jejich historii a příčiny vzniku fotbalového chuligánství. Dále popisuje projevy a důsledky tohoto sportovního celospolečenského fenoménu, seznamuje s institucemi a organizacemi zapojenými v boji proti tomuto nežádoucímu jevu a využití možných organizačních a legislativních opatření. Cílem je shrnutí současných dostupných poznatků z oblasti fotbalového chuligánství od jeho vzniku z pohledu historie, přes příčiny, projevy, důsledky až po primární preventivní opatření ze strany významných vládních a nevládních, státních a mezinárodních institucí a organizací.

Pro účely zpracování je využíváno několika vědeckých metod zahrnujících práci s množstvím odborných literárních a internetových zdrojů, zpracování podstatných informací vztahujících se k tématu, posouzení nezbytných legislativních a ostatních předpisů, včetně dalších důležitých materiálů a realizace průzkumu v podobě dotazníkového šetření.

Klíčová slova: primární prevence, fotbalové chuligánství, hooligans, ultras.

Annotation

Svoboda, Leos. *Primary Prevention of Football Hooliganism*. Hradec Kralove: Faculty of Education University of Hradec Kralove. 2014. 68 pages. Bachelor thesis.

The bachelor thesis dealing with "Primary Prevention of Football Hooliganism" is focused precisely on the importance of primary protection against football hooliganism, not only in terms of our state, but also in other European countries. The work describes the structure of football hooligans, their history and causes of football hooliganism. It also describes the symptoms and consequences of this sports society-wide phenomenon. It introduces the institutions and organizations involved in the fight against this undesirable effect and the possible use of organizational and legislative measures. The aim is to summarize the currently available knowledge in the field of football hooliganism since its inception and from the point of view of history through its causes, symptoms, consequences to the primary preventive measures by major governmental and non-governmental, national and international institutions and organizations.

For the purposes of further processing several scientific methods are used, including work with a number of professional literature and internet resources, processing of information relating to the topic, assessment of the necessary legislative and other regulations, including other important materials and implementation of the research in the form of a questionnaire survey.

Key words: primary prevention, football hooliganism, hooligans, ultras

Obsah

Úvod	8
1 Problematika fotbalového chuligánství jako sociálně patologického jevu	10
1.1 Historie fotbalového chuligánství	10
1.2 Kategorizace příznivců fotbalu a typologie fotbalových chuligánů	13
1.3 Vymezení pojmu a definice fotbalového chuligánství	18
1.4 Příčiny fotbalového chuligánství	18
1.5 Projevy fotbalového chuligánství	22
1.6 Důsledky fotbalového chuligánství	23
2 Primární prevence fotbalového chuligánství.....	24
2.1 Organizační opatření v boji proti fotbalovému chuligánství	24
2.1.1 Organizační opatření v podmínkách České republiky	25
2.1.2 Evropská organizační opatření.....	28
2.2 Legislativní opatření v boji proti fotbalovému chuligánství.....	30
3 Průzkum	33
3.1 Cíle průzkumu	33
3.2 Metodika průzkumu.....	33
3.3 Interpretace výsledků průzkumu.....	39
3.4 Vyhodnocení průzkumu.....	57
Závěr	58
Seznam použité literatury	59
Seznam grafů	62
Seznam tabulek	63
Seznam příloh	65
Příloha č. 1 - Dotazník.....	65

Úvod

Fotbal patří k obecně nejzajímavějším a nejpopulárnějším sportům, a to nejen ve světě, ale také v České republice. V minulosti se jednalo spíše o velmi oblíbenou volnočasovou aktivitu, naproti tomu v současné době je fotbal celosvětovým fenoménem, jež významným způsobem ovlivňuje ekonomický, politický a společenský život, včetně vzájemných mezilidských vztahů. Fotbal je pro mnohé také životním stylem a profesí. Sport je z obecného hlediska doprovázen celou řadou emocí, a to nejen v souvislosti s aktivním provozováním nejrůznějších sportů, ale také v souvislosti s pasivní sportovní účastí, které bývá označováno jako sportovní diváctví. Tyto prožívané emoce mohou být pozitivního a negativního charakteru (vítězství nebo naopak porážka oblíbeného sportovního týmu). Již zmiňované sportovní diváctví je pro profesionální sport velmi důležité. Právě sportovní diváci jsou skupinou lidí, kteří povzbuzují sportovce k nadlidským výkonům. Projevují nadšení ze hry a výkonů svých sportovních hrdinů. V této souvislosti lze hovořit o tzv. pozitivním sportovním diváctví. Na druhou stranu jsou však také skupinou lidí, kteří sportovce dokážou srazit až na samé dno, což je označováno jako tzv. negativní sportovní diváctví. Ne jinak je tomu i ve fotbale. V souvislosti s negativním sportovním diváctvím ve fotbale se jedná o tzv. fotbalové chuligánství. V posledních letech se právě fotbalové chuligánství stává celosvětovým problémem, neboť případů jeho výskytu neustále přibývá. Projevy fotbalových chuligánů jsou často velmi agresivní a ohrožují nejen ostatní fotbalové diváky a fanoušky, ale v mnoha případech i lidi mimo fotbalový stadion. V minulosti se stal již nespočet tragických událostí spojených s útoky fotbalových chuligánů, při kterých byl ničen nejen majetek, ale jejichž následkem bylo zranění velkého počtu fotbalových diváků a fanoušků, včetně takových vážných zranění, které skončily smrtí. Nejen z výše uvedených důvodů je potřeba věnovat velkou pozornost zvláště prevenci proti fotbalovému chuligánství. Přestože je tato oblast řešena různými organizacemi a legislativními předpisy, stále lze hovořit o nedostatečnosti opatření v boji proti tomuto negativním sociálně patologickému jevu. Tato práce je na téma „Primární prevence fotbalového chuligánství“ je zaměřena právě na význam primární ochrany proti fotbalovému chuligánství, a to nejen v podmínkách našeho státu, ale také v jiných evropských zemích. Práce přibližuje strukturu fotbalových chuligánů, jejich historii a příčiny vzniku fotbalového chuligánství. Dále popisuje projevy a důsledky tohoto sportovního celospolečenského fenoménu, seznamuje s institucemi a organizacemi zapojenými v boji proti tomuto nežádoucímu jevu, k čemuž využívají celé řady prostředků – zvláště organizačních a

legislativních opatření. Cílem je shrnutí současných dostupných poznatků z oblasti fotbalového chuligánství od jeho vzniku z pohledu historie, přes příčiny, projevy, důsledky až po primární preventivní opatření ze strany významných vládních a nevládních, státních a mezinárodních institucí a organizací. Pro účely zpracování je využíváno několika vědeckých metod zahrnujících práci s množstvím odborných literárních a internetových zdrojů, zpracování podstatných informací vztahujících se k tématu, posouzení nezbytných legislativních a ostatních předpisů, včetně dalších důležitých materiálů a realizace průzkumu v podobě dotazníkového šetření.

1 Problematika fotbalového chuligánství jako sociálně patologického jevu

V souvislosti s rozvojem fotbalu jako celosvětově velmi populárního sportu je velmi aktuálním tématem problematika fotbalového chuligánství a dalších negativních jevů, z nichž lze jmenovat kupříkladu projevy rasismu, xenofobie či antisemitismu, včetně různých forem organizovaného zločinu (např. nelegální distribuce drog a ilegálního zboží a jejich využívání pro majetkovou a násilnou trestnou činnost). V současné době se fotbalové chuligánství stalo tzv. sociálně patologickým jevem, čímž se rozumí nežádoucí a nebezpečný jev pro společnost, neboť dochází k porušování sociálních, morálních či právních normy společnosti.

1.1 Historie fotbalového chuligánství

Vznik fotbalového chuligánství je spojen s počátky organizovanosti radikálních sportovních fanoušků, což bylo předpokladem pro vznik individuálních skupin s vazbou na konkrétní fotbalový klub a vlastní identitou. Tento vývoj probíhal zhruba do konce 50. let 20. století. Počátky moderního fotbalového chuligánství jsou však datovány na začátek 60. let. Kolébkou vzniku fotbalového chuligánství je Velká Británie. M. Mareš, J. Smolík a M. Suchánek charakterizují historický vývoj fotbalového chuligánství v Anglii jistou etapizací:

- **vývoj fotbalového chuligánství do počátku 60. let:**

Do počátku 60. let 20. století byl fotbal výsadou nižších společenských vrstev. Hra fotbalu nebyla tehdy nikterak omezena. To znamená, že bylo dovoleno téměř všechno. Sledování fotbalových utkání doprovázela častá a nadměrná konzumace alkoholických nápojů. Časté bylo také násilné jednání a chování diváků, které však ještě nemělo organizovanou formu. Živelné násilné útoky při fotbalových zápasech postupem času upadaly a do popředí se začaly dostávat cílené srážky různých skupin fotbalových chuligánů ¹.

- **vývoj fotbalového chuligánství v 60. letech:**

V 60. letech 20. století byla fotbalová utkání v největší míře navštěvována skinheady. Obecně se fotbal stával stále populárnějším sportem. Fotbal se stával rovněž předmětem

¹ MAREŠ, Miroslav, SMOLÍK, Josef, SUCHÁNEK, Marek, *Fotbaloví chuligáni*, 2004, s. 184.

obchodu, což přispělo k rozvoji fotbalového násilí při utkáních. V této době se tento druh násilné činnosti stal negativním fotbalovým jevem. Z 60. let pochází také označení „hooligan“ – fotbalových chuligánů. Pro tuto skupinu fotbalových fanoušků byla charakteristická nadměrná konzumace alkoholu nejen před fotbalovými zápasy, ale také v jejich průběhu i po fotbalových utkáních. V tomto období se začaly vypravovat také první vlaky s urputnými fanoušky na různé fotbalové zápasy i do vzdálenějších míst. Ke zvýšení fotbalového násilí celkově přispěly mediální prostředky – především televize. Pro samotné fotbalové chuligány toto znamenalo způsob, jak se zviditelnit. V důsledku zásahů policie a pořadatelů se fotbalové násilí přesunulo z fotbalových stadionů mimo ně².

- **vývoj fotbalového chuligánství v 70. letech:**

V průběhu 70. let 20. století měnili fotbaloví chuligáni ze skupiny skinhead svou image, čímž se stávali jen těžko rozeznatelnými. Jejich násilné chování se však stupňovalo. Docházelo ke zvyšování míry regionalismu, patriotismu a radikalismu. Pozornost byla ze strany fotbalových chuligánů věnována především organizaci násilných útoků a struktuře samotných skupin. V tomto období se problematikou nárůstu fotbalového násilí začaly zabývat některé fotbalové organizace. V důsledku toho se snižovala návštěvnost fotbalových zápasů ze strany diváků a fanoušků. Ojedinelé již nebylo ani uzavírání fotbalových stadionů, dokonce až na několik po sobě jdoucích utkání. Rovněž za projevy a následky fotbalového chuligánství docházelo k ukládání pokut a trestů v podobě odnětí svobody. Prostřednictvím uskutečňování evropských fotbalových soutěží (evropských pohárů) se fotbalové chuligánství začalo rozšiřovat do ostatních zemí mimo Velkou Británii³.

- **vývoj fotbalového chuligánství v 80. letech:**

80. léta 20. století jsou považována za vrchol rozvoje fotbalového chuligánství ve Velké Británii. Projevy fotbalových chuligánů mělo v mnoha případech velmi tragické důsledky, neboť při jejich řádění docházelo ke zraněním a dokonce i úmrtím zcela nevinných fotbalových diváků. Tyto události přispěly k realizaci některých nezbytných opatření proti

² MAREŠ, Miroslav, SMOLÍK, Josef, SUCHÁNEK, Marek, *Fotbaloví chuligáni*, 2004, s. 184.

³ MAREŠ, Miroslav, SMOLÍK, Josef, SUCHÁNEK, Marek, *Fotbaloví chuligáni*, 2004, s. 184.

fotbalovým chuligánům na britských ostrovech – např. v podobě úplného zákazu prodeje alkoholických nápojů na fotbalových stadionech ⁴.

- **vývoj fotbalového chuligánství od počátku 90. let:**

V 90. letech 20. století (v tzv. superchuligánském období) vrůstal počet fotbalových týmů, které se účastnily evropských pohárů. Tímto docházelo ke zvyšování spojení mezi jednotlivými městy řady států Evropy, což podpořilo navazování kontaktů mezi jednotlivými fotbalovými skupinami chuligánů. Jejich vzájemné navazování kontaktů bylo dále podpořeno rozvojem mobilních telefonů a internetu. V těchto letech vzniklo několik zákonů v boji proti fotbalovému chuligánství. Rovněž vznikla zpravodajská síť pro předávání policejních informací. Vznikala také různá sdružení fotbalových fanoušků, která byla proti fotbalovým chuligánům ⁵.

Vývoj fotbalového chuligánství v České republice lze charakterizovat dvěma etapami, a to tzv. pre-chuligánskou etapou neorganizovaného fotbalového násilí, výtržností a vandalismu a etapou moderního organizovaného chuligánství fotbalových gangů. První etapa vývoje fotbalového chuligánství na území našeho státu započala rozvojem českého fotbalu na přelomu 19. a 20. století a skončila v polovině 90. let 20. století. Fotbalové násilí bylo v tomto období spíše nepromyšleného charakteru. Fotbaloví chuligáni pocházeli z nekonzistentních skupin nebo se jednalo dokonce o jednotlivce páchající fotbalové násilí. Druhá etapa vývoje fotbalového chuligánství v Česku započala ve 2. polovině 20. století. Skupiny fotbalových chuligánů a jejich činnost byly již účelné ⁶.

⁴ MAREŠ, Miroslav, SMOLÍK, Josef, SUCHÁNEK, Marek, *Fotbaloví chuligáni*, 2004, s. 184.

⁵ MAREŠ, Miroslav, SMOLÍK, Josef, SUCHÁNEK, Marek, *Fotbaloví chuligáni*, 2004, s. 184.

⁶ MAREŠ, Miroslav, SMOLÍK, Josef, SUCHÁNEK, Marek, *Fotbaloví chuligáni*, 2004, s. 184.

1.2 Kategorizace příznivců fotbalu a typologie fotbalových chuligánů

Pro vymezení a definici pojmu fotbalového chuligánství a jeho aktérů je důležité rozlišení fotbalových příznivců od fotbalových chuligánů. Příznivce fotbalu lze kategorizovat do čtyř velkých skupin:

- „*fotbaloví diváci*,
- *fotbaloví fanoušci*,
- *ultras*,
- *fotbaloví chuligáni*“^{7 8}.

Fotbaloví diváci jsou pasivními neutrálními pozorovateli hry, kteří nejsou ovlivněni rivalitou jednotlivých fotbalových klubů. Rovněž se nikterak neztotožňují s žádným konkrétním fotbalovým týmem. Fotbalových utkání se účastní především z důvodu jedné z mnoha alternativ kulturního vyžití. Pozornost fotbalových diváků je zaměřena na děj zápasu a jeho výsledek. Fotbaloví diváci se neúčastní zápasů pouze na stadionech (tato účast je spíše sporadického charakteru), ale sledují fotbalová utkání také prostřednictvím médií (např. televize, internetu, tisku atd.). Kromě fotbalu je zajímají také další sporty (kupříkladu hokej, tenis apod.)⁹. A. Sekot tuto skupinu fotbalových příznivců charakterizuje „*značnou velikostí, heterogeností, propustností, nízkou úrovní skupinových charakteristik (např. stálosti, stability, integrity, koheze či míry kontroly), objektivností hodnocení zápasů a neexistencí násilného chování a rasismu*“¹⁰. Pro **fotbalové fanoušky** je fotbal sportem číslo jedna. Na rozdíl od diváků se ztotožňují s konkrétním, pro ně oblíbeným, fotbalovým klubem či hráčem (uznává barvy a symboly určitého klubu, suvenýry s logem, nosí dresy, šály kšiltovky a další). O neutralitě fotbalových fanoušků již nemůže být řeč. Fotbalová utkání totiž ve většině

⁷ SEKOT, Aleš, *Sociologické problémy sportu*, 2008, s. 160.

⁸ MAREŠ, Miroslav, SMOLÍK, Josef, SUCHÁNEK, Marek, *Fotbaloví chuligáni*, 2004, s. 184.

⁹ MAREŠ, Miroslav, SMOLÍK, Josef, SUCHÁNEK, Marek, *Fotbaloví chuligáni*, 2004, s. 184.

¹⁰ SEKOT, Aleš, *Sociologické problémy sportu*, 2008, s. 160.

případů velice prožívají, a to v souvislosti s úspěchy i neúspěchy preferovaného týmu. Reakce fotbalových fanoušků jsou na rozdíl od diváků velmi emocionální – pokřiky, skandování, pískot, zpívání fotbalových chorálů, používání vulgarismů, vyjadřování obscénních gest apod. Fotbalové zápasy sledují velmi intenzivně. Pravidelně se účastní domácích i hostujících utkání svého oblíbeného fotbalového týmu nejen na v rámci české fotbalové ligy, ale také zahraničních zápasů (např. poháru UEFA či Ligy mistrů). Fotbaloví fanoušci jako příznivci jednoho týmu jsou obvykle skupinou, která má vlastní identitu (mohou být členy fanklubů). Fanoušky ostatních fotbalových týmů chápou jako soupeře^{11 12}. Dle A. Sekota lze fotbalové fanoušky specifikovat „*vysokou mírou skupinové stability a integrace, klubismem, projevy nacionalismu, středí velikostí, stálostí, mírou intimity a propustností, nízkým stupněm projevů násilného chování a subjektivním hodnocení zápasů*“¹³. **Ultras** jsou vysoce homogenní skalní skupinou fotbalových příznivců mezi fotbalovými fanoušky a fotbalovými chuligány. V minulosti se tyto členové skupiny nazývali vlajkonoši. V dnešní době jsou často označováni za fanatické, extrémní či radikální fanoušky. Jejich cílem je vytváření atmosféry na fotbalových stadionech. Na stadionu se soustřeďují v tzv. kotlech. K tomuto účelu využívají celou řadu prostředků – kupříkladu kolektivní skandování, pokřiky, zpívání chorálů, tvorba choreografie za pomoci různých materiálů (papírů, kartonů, nafukovacích balónků a dalších) či používání pyrotechniky (např. dýmovnic, petard a jiných). Mnohdy však projevují také svou nespokojenost (posměšné nápisy či dokonce výhružky na účet soupeřů, ale i domácích hráčů, vedení klubu atd.). Pro fanoušky ultras nejsou projevy agresivity a násilí prioritou (násilí tedy sami nevyvolávají). V případech, kdy jsou však napadeni jiných týmů, jsou schopni násilí opětovat¹⁴. **Fotbaloví chuligáni** jsou považováni za specifickou vysoce organizovanou subkulturu, kterou lze charakterizovat jako prostředí, ve kterém dochází k projevům a tolerování něčeho, co se většinou považováno za anormální. Svou identitu vyznačují zejména streetwearovým oblečením (typické pro značky Umbro, Lonsdale, Everlast a další), dále vlajkami, šálami, vydáváním tzv. fanzinů či aktivitami na svých internetových

¹¹ SLEPIČKA, Pavel, *Sportovní diváctví*, 1990, s. 25.

¹² MAREŠ, Miroslav, SMOLÍK, Josef, SUCHÁNEK, Marek, *Fotbaloví chuligáni*, 2004, s. 184.

¹³ SEKOT, Aleš, *Sociologické problémy sportu*, 2008, s. 160.

¹⁴ SEKOT, Aleš, *Sociologické problémy sportu*, 2008, s. 160.

stránkách ¹⁵. Fotbaloví chuligáni se sdružují v různých skupinách (partách, tlupách či ganzích), ve kterých navštěvují fotbalová utkání s cílem vyvolat konflikt, jenž ve většině případů končí rvačkou. Svou pozornost směřují k jiným chuligánským skupinám, jež vnímají jako nepřátele, ale také k politicky, rasově, nábožensky, národnostně, regionálně či sociálně motivovaným násilným činům. Jejich aktivity však často probíhají také mimo fotbalové stadiony. Skupiny chuligánů si předem domlouvají místo, čas a podmínky plánovaného nepřátelského střetu ¹⁶. Fotbalové chuligány charakterizuje A. Sekot následujícím způsobem: „*vysoká míra skupinové stability, integrity, homogenity, koheze, stálosti, autonomie, násilného chování, projevu nacionalismu a xenofobie, nízká úroveň skupinové propustnosti a krajně subjektivní hodnocení zápasů*“ ¹⁷. Kritéria pro rozlišení fotbalových diváků, fanoušků a chuligánů jsou uvedena v tabulce 1 níže.

Tabulka 1: Kritéria pro rozlišení fotbalových diváků, fanoušků a chuligánů ¹⁸

Kritéria	Fotbaloví diváci	Fotbaloví fanoušci	Fotbaloví chuligáni
Stabilita skupiny	nízká	vysoká	vysoká
Integrace skupiny	nízká	vysoká	vysoká
Koheze	nízká	střední	vysoká
Atraktivnost skupiny	nižší	vysoká	vysoká
Stálost skupiny	nízká	střední	vysoká
Autonomie skupiny	nízká	střední	vysoká
Velikost skupiny	velká	střední	malá
Míra intimity skupiny	nízká	střední	vysoká
Propustnost skupiny	vysoká	střední	nízká

¹⁵ SEKOT, Aleš, *Sociologické problémy sportu*, 2008, s. 160.

¹⁶ MAREŠ, Miroslav, SMOLÍK, Josef, SUCHÁNEK, Marek, *Fotbaloví chuligáni*, 2004, s. 184.

¹⁷ SEKOT, Aleš, *Sociologické problémy sportu*, 2008, s. 160.

¹⁸ SMOLÍK, Josef, *Psychologické aspekty fotbalového diváctví*, 2001, s. 53.

Homogenita / heterogenita	heterogenní	homogenní	homogenní
Orientace skupiny	nízká	střední	vysoká
Hodnotová orientace	nízká	střední	vysoká
Míra uspokojení	nízká	střední	vysoká
Stupeň libosti	nízký	střední	vysoký
Míra kontroly	nízká	střední	vysoká
Násilné chování	nízké	nízké	vysoké
Projevy nacionalismu	nízké	vysoké	vysoké
Projevy xenofobie a rasismu	neexistence	výjimečně	časté
Stupeň ideologie skupiny	neexistence	neexistence	vysoký
Hodnocení zápasů	objektivní	subjektivní	subjektivní
Klubismus	nízký	vysoký	nízký

Zdroj: upraveno dle SMOLÍK, Josef. Psychologické aspekty fotbalového diváctví. Brno: Masarykova univerzita. 2001. 53 s.

Červeně označená kritéria v tabulce 1 výše (konkrétně tedy násilné chování a projevu rasismu fotbalových fanoušků a klubismus fotbalových chuligánů) jsou diskutabilní. V rámci této podkapitoly lze **rozdělit příznivce fotbalu a fotbalové chuligány dle dalších hledisek**. Fotbalové fanoušky lze rozdělit následovně:

- **novicové** – jedná se o mladé fotbalové fanoušky ve věku od 12 do 16 let, jež jsou svými kamarády pozvolna vtahováni do fotbalového světa,
- **kultenträger** – jsou fotbaloví fanoušci nosící dres, jedná se o velmi urputné fanoušky, kteří se ztotožňují se svým oblíbeným fotbalovým klubem, za něhož jsou ochotni položit život,
- **veteráni** – představují skupinu fanoušků ve věku přibližně okolo 25 let, kteří se pomalu, s přibývajícím věkem, mění v „běžné“ fotbalové diváky,

- **chuligáni** – představují téměř 5 % fotbalových fanoušků, pro chuligány je charakteristické násilí a dychtivost vyvolat potyčku ¹⁹.

Dle sociálních rolí lze fotbalové chuligány rozdělit takto: „*chant leader (iniciátor pokřiků, chorálů a zpěvů), aggro leader (útočník, pokud vznikne konflikt s rivalitní skupinou, stojí v první řadě), nutter – šašek (jeho chování ostatní vnímají jako šílené a bláznivé), hooligan (chuligán), organizér (organizátor), fighter – rváč (aktivní při nabádání ostatních fanoušků ke střetu s jinou skupinou, vede útoky na fanoušky jiných týmů) a heavy drink - opilec (ve skupině jsou známí tím, že vypijí neskutečné množství alkoholu.*“ ²⁰. **Dle politického zaměření** lze fotbalové chuligány rozdělit následovně:

- „*apolitičtí chuligáni – bez zájmu o politiku v rámci své násilné činnosti,*
- *ultrapravicoví chuligáni – neonacistické skupiny,*
- *ultralevicoví chuligáni - antifa,*
- *etnicko-regionalističtí chuligáni – obvykle příslušníci etnických menšin,*
- *náboženští chuligáni“* ²¹.

Z hlediska bezpečnostních složek – tedy klasifikace fotbalových zápasů a případného výskytu diváckého násilí – se fotbalová utkání (resp. jejich návštěvníci) dělí následujícím způsobem:

- **kategorie A** – zde neexistuje předpoklad vzniků obtíží, jedná se o poklidné bezkonfliktní fanoušky (tedy nerizikové návštěvníky / fotbalové diváky),
- **kategorie B** – jedná se o méně rizikové návštěvníky (tedy fotbalové fanoušky), zde již existuje možnost vzniku problémů, konfrontace či výtržností,

¹⁹ Dělení chuligánů [online], 2013.

²⁰ MAREŠ, Miroslav, SMOLÍK, Josef, SUCHÁNEK, Marek, *Fotbaloví chuligáni*, 2004, s. 17.

²¹ MAREŠ, Miroslav, SMOLÍK, Josef, SUCHÁNEK, Marek, *Fotbaloví chuligáni*, 2004, s. 17.

- **kategorie C** – představují skupinu velmi rizikových návštěvníků (tzv. fotbalové chuligány), kde je velké riziko vzniku obtíží, neboť tito fotbaloví chuligáni vyhledávají či sami organizují násilí^{22 23}.

1.3 Vymezení pojmu a definice fotbalového chuligánství

Pojmy související s problematikou fotbalového chuligánství pochází z anglických výrazů (z Anglie), kde tento fenomén vzniknul. Velmi často jsou tyto výrazy přejímány do jiných cizích jazyků (výjimkou není ani čeština) a používány v původním anglickém znění. Tato slova jsou pak označována jako anglicismy. Pojem „**chuligán**“ (anglicky „**hooligan**“), jak již bylo zmíněno, vzniklo v 19. století ve Velké Británii, konkrétně v Londýně. Tento výraz se začal používat dle problémové, neadaptivní, imigrantské rodiny jménem „Hooligan“ pocházející z Irska. Tento pojem byl pak používán pro označení kriminálního či výtržnického chování. Později se výraz „hooligan“ začal používat v souvislosti s některými negativními jevy spojenými s fotbalem – fotbalovým násilím²⁴. Samotný pojem „**fotbalové chuligánství**“, jež bývá označován jako tzv. britská nemoc (anglicky „British Disease“), není přesně vymezen a v současné době neexistuje ani žádná všeobecně uznávaná definice tohoto jevu. Obecně se pod tímto pojmem rozumí násilné či nebezpečné chování diváků při sportovních (fotbalových) utkáních, jež se odehrává na fotbalových stadionech nebo v jejich blízkosti, ve městech a jejich částech či na jejich trasách přesunu. K setkání fotbalových diváků / chuligánů může být zcela náhodné při cestě na fotbalový stadion či z něj nebo k němu může dojít na předem určených místech, což je nazýváno jako „piknik“²⁵.

1.4 Příčiny fotbalového chuligánství

Vysvětlení příčin fotbalového chuligánství a porozumění těmto důvodům je značně problematické. K tomuto přesvědčení se přiklání také A. Sekot, který uvádí, že „*neexistuje*

²² SEKOT, Aleš, *Sociologické problémy sportu*, 2008, s. 139 – 160.

²³ SMOLÍK, Josef, *Fotbalové chuligánství*, 2008, s. 19.

²⁴ MAREŠ, Miroslav, SMOLÍK, Josef, SUCHÁNEK, Marek, *Fotbaloví chuligáni*, 2004, s. 184.

²⁵ SEKOT, A., *Sociologické problémy sportu*, 2008, s. 223.

*pouze jediné vysvětlení násilného chování při fotbalových zápasech. Jakákoliv lidská aktivita při sportu, tedy i fotbalové chuligánství, je komplikovaným a komplexním sociálním fenoménem, který potřebuje pečlivě analyzovat na základě více perspektiv. Pouze z jednoho zorného úhlu nelze tak složitý fenomén dostatečně shrnout“*²⁶. Příčiny fotbalového chuligánství lze rozdělit následujícím způsobem:

- **psychologické důvody (mikrolevel):**

Zastáncem psychologických příčin fotbalového chuligánství byl psychiatr John Harrington pocházející z Anglie, podle něhož lze fotbalovému chuligánství zabránit separací patologických násilníků od sportovních fanoušků, se kterými nejsou žádné problémy. Jeho teorie však byla zanedlouho zamítnuta. Důvodem tohoto byla skutečnost, že k fotbalovým násilníkům patřili i jedinci, které nelze považovat za sociálně neadaptivní, abnormálně temperamentní a násilnické²⁷. Primární psychologickou příčinou fotbalového chuligánství je **davové chování**. Lidé se v davu řídí třemi hlavními zákony z oblasti psychologie, jež přetvářejí jejich chování. Jedná se o tzv. sociální facilitaci, deindividualizaci a emocionální nákazu. **Sociální facilitaci** se rozumí zvýšení aktivační úrovně přítomností druhých lidí. To znamená, že v přítomnosti druhých lidí (tj. ve větší skupině) dochází k posilování lidského chování s cílem zavděčit se či podřídit se davu, a to mnohdy i v případech, v nichž není samotný jedinec přesvědčen o tom, že je jejich chování správné a v malé skupině lidí by se k určitým činům neodvážil. **Deindividualizace** představuje proces omezování až ztráty pocitu vlastní individuality, což je rovněž typickým znakem davového chování. Ve skutečnosti se jedná o pocity jedince ve velké skupině lidí, které v něm vyvolávají možnost ukrytí se v davu, což podporuje jeho chování v ohledu, že smí jednat a chovat se tak, jak by v normálních situacích nemohl. Lidé v davu mající dojem, že za svá jednání a chování nenesou vlastní odpovědnost jako individuální bytosti, obvykle jednají a chovají se mnohem krutěji a bezohledněji. V této souvislosti lze zmínit také pojem tzv. **rozložené zodpovědnosti**. Jedinci, kteří jsou součástí davu, předpokládají, že v případě potřeby jim bude nutná pomoc poskytnuta jinými lidmi, než ze strany účastníků velké skupiny. **Emocionální nákazou** se rozumí rozšíření jistého emočního stavu na další osoby ve vypjatých situacích. Rovněž se jedná o součást masového chování. Ve velké skupině lidí velmi snadno a rychle dochází

²⁶ SEKOT, A., *Sociologické problémy sportu*, 2008, s. 25.

²⁷ MAREŠ, Miroslav, SMOLÍK, Josef, SUCHÁNEK, Marek, *Fotbaloví chuligáni*, 2004, s. 184.

k přenosu pocitů, a to v důsledku vzájemné blízkosti jednotlivých lidí, kteří tak ztrácejí svůj osobní prostor a možnosti úniku. Charakteristickým rysem emocionální nákazy je odstraňování morálních návyků a upřednostňování pudového chování. K rizikové skupině, která snadněji a rychleji podléhá emocionální nákaze, jsou mladí lidé, jež nemají natolik dostatečnou odvalu, aby se do násilného jednání a chování pustili zcela samostatně. K psychologickým příčinám fotbalového chuligánství patří také dispozice člověka k agresi nebo temperament²⁸.

- **sociologické nebo sociálně psychologické důvody (makrolevel):**

V minulosti bylo fotbalové chuligánství charakteristické pro nižší sociální vrstvy populace – tzv. dělnickou třídu, jež tohoto způsobu využívala pro zveřejňování svého nesouhlasu se změnami tradičních hodnot. Dřívější odborné studie a výzkumy dokázaly, že se ve většině případů jedná o násilníky pocházející z nižší a drsné společenské vrstvy, nezaměstnané jedince, osoby bez jakéhokoliv vzdělání, lidi s potřebou vnímání pocitu nebezpečí, jedince vyhledávající vzrušující chování či osoby s abnormální potřebou vyjadřování svých mužských rysů²⁹. Současné odborné studie a výzkumy však dokazují, že fotbaloví násilníci pocházejí zvláště ze středních či dokonce i vyšších společenských tříd. Fotbaloví chuligáni jsou označováni za **specifickou subkulturu**, kterou lze definovat jako „segment společnosti, sdílející odlišné vzory morálky, hodnot a zvyků“³⁰. Subkultura fotbalových chuligánů dává jejím členům emocionální, hmotnou a sociální podporu. Členové této subkultury však nejsou zcela její součástí, ale zároveň udržují jisté vazby s tradičním prostředím společnosti – např. s rodinou, zaměstnáním a dalšími³¹. Motivací k příslušnosti k této subkultuře je dosažení vytouženého postavení a nalezení přiměřené role v konkrétní sociální skupině za pomoci internacionalizace variantních tradičních pravidel a dostupnosti jiných typů schopností v souvislosti s majoritní společností³². Někteří autoři se však přiklánějí k názoru, že fotbaloví chuligáni jsou spíše **kontrakulturou** než subkulturou. Kontrakulturu lze definovat jako formu subkultury, jež programovými způsoby odmítá

²⁸ WANN, L. D. et al, *Sport fans: The psychology and social impact of spectators*, 2001, s. 256.

²⁹ SMOLÍK, Josef, *Fotbalové chuligánství*, 2008, s. 53.

³⁰ SEKOT, A., *Sociologie v kostce*, 2002, s. 142.

³¹ SMOLÍK, Josef, *Fotbalové chuligánství*, 2008, s. 53.

³² MAREŠ, Miroslav, SMOLÍK, Josef, SUCHÁNEK, Marek, *Fotbaloví chuligáni*, 2004, s. 22.

společenská pravidla a hodnoty převládající většinové společnosti a snaží se o hledání a nalezení alternativního stylu života³³. Tento názor však popírají autoři M. Mareš, J. Smolík a M. Suchánek: „*Fotbaloví chuligáni jistě nemají ambice měnit stávající kulturu či být její alternativou, proto lze považovat fotbalové chuligánství za deviantní subkulturu se značně specifickými normami a hodnotami, které se podstatně odlišují od norem a hodnot, které jsou přijatelné a uznávané v kultuře většinové.*“³⁴. Fotbaloví chuligáni jsou obvykle **malými neformálními sociálními skupinami** (tzv. fotbalové gangy) s maximálním počtem 20 členů³⁵ s určitými specifickými znaky – viz podkapitola 1.2. Rozdíly mezi formálními a neformálními skupinami jsou uvedeny v tabulce 2 níže.

Tabulka 2: Rozdíly mezi formálními a neformálními skupinami³⁶

Formální skupiny	Neformální skupiny
Členství je dáno vnějšími zásahy, je určené	Členství je spontánní, vedené emotivní přitažlivostí, dobrovolné
Dominují vztahy organizační	Dominují vztahy osobních sympatií
Příslušnost ke skupině vyplývá z formálního členství	Členové mají pocit sounáležitosti
Struktura a hierarchizace je stanovena	Struktura skupiny a její hierarchizace vyrůstá zevnitř života skupiny
Cíle a normy jsou dány a nerespektují zájmy individuální	Systém hodnot a norem vychází od jednotlivých členů
Systém kontroly respektuje formální sankce	Systém kontroly je dán dohodou
Řízení skupiny je určeno	Řízení skupiny vychází spontánně z individualit (vůdcovské typy)

³³ SEKOT, A., *Sociologie v kostce*, 2002, s. 142.

³⁴ MAREŠ, Miroslav, SMOLÍK, Josef, SUCHÁNEK, Marek, *Fotbaloví chuligáni*, 2004, s. 22.

³⁵ SEKOT, A., *Sociologie v kostce*, 2002, s. 142.

³⁶ KRAUS, B., POLÁČKOVÁ, V. a kolektiv, *Člověk, prostředí, výchova*, 2001, s. 133.

Zdroj: upraveno dle KRAUS, B., POLÁČKOVÁ, V. a kolektiv. Člověk, prostředí, výchova.

Brno: Paido, 2001. s. 199. ISBN 80-7315-004-2.

Příčinou fotbalového chuligánství je uniformita fotbalových gangů projevující se rasismem. Z dalších důvodů lze jmenovat např. socio-ekonomickou situaci, vnitřní bezpečnostní situaci, politickou situaci, socio-ekonomické postavení návštěvníků fotbalových utkání, přítomnost a projevy pravicově extrémistických skupin a další ³⁷.

1.5 Projevy fotbalového chuligánství

Fotbalové chuligánství se projevuje různými způsoby. K těm nejčastějším patří zejména níže uvedené projevy:

- neoprávněné vniknutí na hrací plochu,
- házení předmětů na hrací plochu – např. dýmovnice, láhve, papírky, odpadky a další,
- výtržnosti,
- vandalismus – ničení příslušenství fotbalového stadionu,
- konflikty s užitím verbálního i fyzického násilí,
- rasistická vyjádření ³⁸.

Projevy fotbalových chuligánů jsou ve většině případů směřovány ke hráčům soupeřova i vlastního fotbalového týmu, k dalším fotbalovým chuligánům, k fotbalovým fanouškům a divákům soupeře, k rozhodčím, k trenérům týmu, k pořadatelům, k bezpečnostním složkám (např. k členům bezpečnostní služby či policie) apod. Cílem projevů fotbalových chuligánů je také majetek ³⁹.

³⁷ MAREŠ, Miroslav, SMOLÍK, Josef, SUCHÁNEK, Marek, *Fotbaloví chuligáni*, 2004, s. 22.

³⁸ MAREŠ, Miroslav, SMOLÍK, Josef, SUCHÁNEK, Marek, *Fotbaloví chuligáni*, 2004, s. 184.

³⁹ MAREŠ, Miroslav, SMOLÍK, Josef, SUCHÁNEK, Marek, *Fotbaloví chuligáni*, 2004, s. 184.

1.6 Důsledky fotbalového chuligánství

Samotná existence a především uskutečněné projevy fotbalového chuligánství představují celou řadu důsledků. K nejčastějším důsledkům fotbalového chuligánství patří vznik finančních škod na majetku, a to nejen na fotbalových stadionech, ale také mimo ně (jiných částech města) – kupříkladu v restauracích, hospodách či barech, na nádražích, na dopravních prostředcích městské hromadné přepravy, v ulicích apod. V důsledku fyzických napadení dochází také ke zranění či dokonce usmrcení osob, jak se již v minulosti stalo. Projevy fotbalového chuligánství je často spojeno se snižováním návštěvnosti fotbalových utkání ze strany fotbalových fanoušků a diváků. Důvodem tohoto jsou obvykle obavy z vlastní bezpečnosti nebo daleko vyšší cena vstupenek, která je jedním z opatření pro lepší zajištění bezpečnosti fotbalových fanoušků a diváků před fotbalovými chuligány. V důsledku fotbalového chuligánství již v minulosti došlo k případům, kdy byly za jednání a chování svých fotbalových „fanoušků“ trestány samotné fotbalové kluby. Tyto tresty spočívaly např. v uzavření části tribuny ba dokonce celého fotbalového stadionu, v odehrávání fotbalových utkání na cizích hracích plochách či ve vyloučení fotbalových klubů z prestižních evropských soutěží. Za pozitivní důsledky fotbalového chuligánství lze považovat realizaci rozsáhlých bezpečnostních opatření vůči projevům fotbalových chuligánů, a to prostřednictvím vydávání množství právních ustanovení na národní, komunitární i mezinárodní úrovni a vytvářením speciálních institucí v rámci bezpečnostních složek (např. bezpečnostních služeb, policie, fotbalových asociací a dalších) ⁴⁰.

⁴⁰ MAREŠ, Miroslav, SMOLÍK, Josef, SUCHÁNEK, Marek, *Fotbaloví chuligáni*, 2004, s. 184.

2 Primární prevence fotbalového chuligánství

Z obecného hlediska lze konstatovat, že primární prevence „zkoumá předpoklady, podmínky a příčiny jevů, jimž se má bránit, a hledá způsoby, jak jim předcházet. Bývá zaměřena na veškeré obyvatelstvo“⁴¹ – tedy obecně. Primární prevence v problematice fotbalového chuligánství se zabývá zkoumáním příčin diváckého násilí v souvislosti s fotbalovými zápasy a snaží se o nalezení vhodných organizačních a legislativních způsobů k předcházení projevů a důsledků fotbalového chuligánství. Následující podkapitoly jsou zaměřeny právě na charakteristiky organizačních a právních opatření v boji proti fotbalovému chuligánství – viz podkapitoly 2.1 a 2.2.

2.1 Organizační opatření v boji proti fotbalovému chuligánství

Z hlediska úrovně **politiky proti fotbalovému chuligánství** lze vymezit úroveň lokálního, celostátního, evropského a globálního charakteru. Na **lokální úrovni** se jedná o „*místní správní orgány, lokální bezpečnostní složky, fotbalové kluby, některé pobočky antichuligánských a antirasistických organizací*“⁴². **Celostátní úroveň** je tvořena „*centrálními složkami aparátu v oblasti vnitřní bezpečnosti, popř. specializovanými jednotkami, orgány působící v rámci osvětové a mládežnické politiky, národními fotbalovými svazy, celostátními antichuligánskými a antirasistickými organizacemi*“⁴³. Na **evropské úrovni** se jedná především o „*evropské mezinárodní organizace, případně jejich specializované složky, evropskou fotbalovou federaci, evropské nevládní protichuligánské a antirasistické sítě*“⁴⁴. **Globální úroveň** patří „*mezinárodním vládním i nevládním fotbalovým*

⁴¹ PETRUSEK, Miloslav, VODÁKOVÁ, Alena, *Velký sociologický slovník*, 1996, s. 842.

⁴² 5. LEGISLATIVA A POLITIKA PROTI FOTBALOVÉMU CHULIGÁNSTVÍ: 5.1 protichuligánská politika v ČR [online], 2008.

⁴³ 5. LEGISLATIVA A POLITIKA PROTI FOTBALOVÉMU CHULIGÁNSTVÍ: 5.1 protichuligánská politika v ČR [online], 2008.

⁴⁴ 5. LEGISLATIVA A POLITIKA PROTI FOTBALOVÉMU CHULIGÁNSTVÍ: 5.1 protichuligánská politika v ČR [online], 2008.

organizacím“⁴⁵. Prostřednictvím těchto institucí a organizací různých úrovní jsou realizována organizační opatření v boji proti fotbalovému chuligánství, a to jak v podmínkách České republiky (viz podkapitola 2.1.1), tak v podmínkách Evropské unie (podkapitola 2.1.2 níže).

2.1.1 Organizační opatření v podmínkách České republiky

Organizační opatření v boji proti fotbalovému chuligánství se v podmínkách České republiky začala realizovat přijetím Evropské úmluvy k diváckému násilí a nevhodnému chování při sportovních utkáních, zvláště při fotbalových zápasech, a to na základě usnesení vlády České republiky č. 27 z roku 1995⁴⁶. Dle tohoto usnesení došlo na základě dohody mezi Ministerstvem vnitra a Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy ke zřízení tzv. **Koordinační komise k problematice diváckého násilí a nevhodného chování při sportovních utkáních, zvláště při fotbalových zápasech**. Tato komise je tvořena celkovým počtem 8 členů (6 členů z Ministerstva vnitra a 2 členové z Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy). K hlavním aktivitám této komise v souvislosti s problematikou fotbalového chuligánství patří:

- „koordinace činností smluvních stran v oblasti dodržování Úmluvy v Česku,
- spolupráce s občanskými sdruženími, zejména z oblasti tělovýchovy a sportu a hromadných sdělovacích prostředků za účelem eliminace diváckého násilí,
- iniciace preventivní, výchovné a informační činnosti,
- podpora výchovných, informačních a výzkumných programů mající za cíl snížit a eliminovat divácké násilí,
- monitoring situace v oblasti diváckého násilí a nevhodného chování diváků při sportovních utkáních, zvláště při fotbalových zápasech,
- každoroční zpracovávání národní zprávy pro Stálý výbor,

⁴⁵ 5. LEGISLATIVA A POLITIKA PROTI FOTBALOVÉMU CHULIGÁNSTVÍ: 5.1 protichuligánská politika v ČR [online], 2008.

⁴⁶ Usnesení vlády České republiky č. 27/1995, *Vláda České republiky* [online], 1995.

- *spolupráce prostřednictvím svého zástupce ve Stálém výboru s koordinačními orgány smluvních stran Úmluvy“⁴⁷.*

K předním českým institucím a organizacím uskutečňující organizační opatření v boji proti fotbalovému chuligánství patří zejména: Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy, Ministerstvo vnitra, Fotbalová asociace České republiky, Policie České republiky, Obecní / městská policie a pořadatelé. Bližší specifikace těchto složek jsou předmětem následujícího textu. Problematika sportu obecně spadá pod **Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy**⁴⁸. Jedná se o ústřední orgán státní správy pro tělesnou výchovu, sport, turistiku a reprezentaci České republiky jako státu v oblasti sportu. Výkonem činnosti v problematice diváckého násilí je pověřeno **Ministerstvo vnitra**⁴⁹, jež je ústředním orgánem státní správy pro vnitřní věci, a to zvláště veřejný pořádek a bezpečnost. K jeho činnostem patří prevence páchaní trestných činů a dalších přestupků⁵⁰. Z důležitých dokumentů vydaných Ministerstvem vnitra lze jmenovat materiál s názvem „Bezpečí na sportovních utkáních: Manuál pro fotbalové kluby“⁵¹. Dalším koncepčním materiálem jsou „Návrhy opatření k řešení problematiky diváckého násilí“⁵², jež byly schváleny usnesením Vlády České republiky č. 912 z roku 2008, k opatřením k řešení problematiky diváckého násilí⁵³. **Fotbalová asociace České republiky**⁵⁴ (dříve Českomoravský fotbalový svaz – ČMFS) vydala tzv. disciplinární řád⁵⁵, který se vztahuje, jak na členy této asociace, tak na fyzické a právnické osoby, jež se dopustí určitých

⁴⁷ 5. LEGISLATIVA A POLITIKA PROTI FOTBALOVÉMU CHULIGÁNSTVÍ: 5.1 protichuligánská politika v ČR [online], 2008.

⁴⁸ Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online], 2013.

⁴⁹ Ministerstvo vnitra České republiky [online], 2010.

⁵⁰ 5. LEGISLATIVA A POLITIKA PROTI FOTBALOVÉMU CHULIGÁNSTVÍ: 5.1 protichuligánská politika v ČR [online], 2008.

⁵¹ Bezpečí na sportovních utkáních: Manuál pro fotbalové kluby, Policie České republiky [online], 2008.

⁵² Návrhy opatření k řešení problematiky diváckého násilí, Ministerstvo vnitra České republiky [online], 2008.

⁵³ Usnesení Vlády České republiky č. 912/2008, Vláda České republiky [online], 2008.

⁵⁴ Fotbalová asociace České republiky [online], 2012.

⁵⁵ Disciplinární řád FAČR, Fotbalová asociace České republiky [online], 2013.

provinění – výtržností při fotbalových utkáních. Tresty v podobě důtek, peněžních pokut, uzavření fotbalového hřiště ze strany klubu a dalších ukládá disciplinární komise. Dalším důležitým orgánem je v problematice boje proti fotbalovému chuligánství **Policie České republiky**⁵⁶ podřízená Ministerstvu vnitra. Jejím úkolem je ochrana bezpečnosti a majetku, včetně zajišťování veřejného pořádku, prevence trestné činnosti a plnění úkolů stanovených trestním řádem. Policie České republiky již od roku 2009 není dle novely zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky v platném znění⁵⁷, primárním zabezpečovatelem veřejného pořádku na fotbalových stadionech. Tato odpovědnost byla přenesena na jednotlivé fotbalové kluby, které ji realizují buď vlastními prostředky, nebo prostřednictvím pořadatelských / bezpečnostních služeb / agentur. I přes tyto skutečnosti působí Policie České republiky jak mimo fotbalové stadiony, tak na nich. Mimo fotbalové stadiony zajišťuje zvláště veřejný pořádek a vykonává dohled nad přesuny fanoušků / zejména chuligánů. Na stadionech mohou příslušníci Policie České republiky zasáhnout pouze v případech, kdy pořadatelská služba, která zajišťuje pořádek a bezpečnost na fotbalovém stadionu, ztrácí nad situací kontrolu. Rozhodující úlohu při fotbalových zápasech má velitel policejního opatření, který je v neustálém kontaktu s hlavním pořadatelem. Společně s Policií České republiky se na boji proti fotbalovému chuligánství aktivně podílejí také **další skupiny – např. Speciální pořádková služba, Pohotovostní motorizovaná jednotka, Služba kriminální policie a vyšetřování Policie ČR odboru extremismu či Antikonfliktní tým**. Veřejný pořádek a bezpečnost mimo fotbalové stadiony je zajišťována strážníky **obecní / městské policie**, a to v souladu se zákonem č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů⁵⁸. V případě potřeby mohou strážníci obecní / městské policie (např. při vysoce rizikových fotbalových utkáních) vykonávat dohled nad průběhem zápasu společně s příslušníky Policie České republiky. Jak již bylo uvedeno, za pořádek a bezpečnost přímo na fotbalovém stadionu zodpovídá **pořadatelská služba**, jenž je složena z hlavního pořadatele, jeho zástupce, dalších pořadatelů, uvaděčů a pokladníků, zdravotní služby (tj. lékaře či zdravotníka), hlasatele, hlavního osvětlovače a videotechnika. Tito členové pořadatelské služby mají oprávnění a povinnost zajistit dodržování návštěvního řádu fotbalového stadionu. Nejdůležitější úlohu má

⁵⁶ Policie ČR [online], 2010.

⁵⁷ Zákon č. 273/2008 Sb., *Zákony pro lidi.cz* [online], 2008.

⁵⁸ Zákon č. 553/1991 Sb., *STRÁŽNÍCI.com* [online], 2010.

hlavní pořadatel, který musí být vždy informován o dění v průběhu fotbalového utkání, a vedoucí dílčích úseků fotbalového stadionu. J. Smolík uvádí, že k nejdůležitějším úkolům pořadatelů patří zejména následující činnosti:

- kontrola stadionu před a během fotbalového zápasu,
- vítání a usazování fotbalových diváků / fanoušků,
- starost o spokojenost návštěvníků a řešení jejich případných stížností,
- vykonávání dohledu nad bezpečným provozem fotbalového stadionu – se zaměřením pozornosti na bezpečný příchod a odchod návštěvníků,
- dohled nad dodržováním organizačního řádu,
- řešení možných incidentů a vzniklých situací,
- spolupráce s Policií nebo Záchranou službou,
- zajištění dostatečně účinných vstupních kontrol všech fotbalových diváků / fanoušků bez výjimky (prevence proti vnášení nejrůznějších nebezpečných předmětů do prostor fotbalového stadionu)⁵⁹.

2.1.2 Evropská organizační opatření

Problematika fotbalového chuligánství / diváckého násilí není aktuálním tématem jen v podmínkách České republiky, ale také dalších evropských států. Obecně lze říci, že právě Evropská unie byla v důsledku neustále rostoucího počtu násilných incidentů při fotbalových utkáních iniciátorem nejen zřízení, ale také organizování nutných opatření k zajištění pořádku a bezpečnosti v souvislosti s fotbalovými zápasy, a to ze strany mnoha vládních a nevládních institucí a organizací mezinárodního charakteru, k nimž patří zvláště Rada Evropy, Evropská unie, Evropská fotbalová asociace a Mezinárodní fotbalová federace. Bližší specifikace těchto institucí a organizací řešících problematiku organizačních opatření v boji proti fotbalovému chuligánství jsou předmětem následujícího textu. **Rada Evropy**⁶⁰ je mezinárodní celoevropskou organizací se sídlem ve městě Štrasburk ve Francii. V současné době je

⁵⁹ SMOLÍK, Josef, *Fotbalové chuligánství*, 2008, s. 177.

⁶⁰ *Council of Europe* [online], 2012.

tvořena celkovým počtem 47 členských států, mezi něž od roku 1993 patří také Česká republika. V oblasti boje proti fotbalovému chuligánství je stěžejním dokumentem Rady Evropy tzv. Evropská úmluva k diváckému násilí a nevhodnému chování při sportovních utkáních, zvláště při fotbalových zápasech z roku 1985⁶¹. Jak již bylo zmíněno, k této úmluvě přistoupila Česká republika o deset let později (tedy roku 1995). Cílem této úmluvy je zajištění:

- náležitých veřejných prostředků k zabránění násilným a protiprávním situacím na fotbalových stadionech, v jejich bezprostřední blízkosti a na přístupových cestách, které fotbaloví diváci / fanoušci využívají,
- úzké kooperace prostřednictvím dostatečné výměny informací mezi složkami policie v různých oblastech provádějících kontrolu nad fotbalovými zápasy,
- akceptace a uplatnění právních předpisů ukládajících úměrné tresty pro osoby, jež byly shledány vinnými z trestných činů v souvislosti s diváckým násilím⁶².

Organizátoři fotbalových utkání, včetně fotbalových klubů, majitelů fotbalových stadionů a státní správy, jsou na základě této úmluvy povinni přijímat ve vnitřním i vnějším prostředí fotbalového stadionu opatření vhodná k zabránění a potírání násilí a výtržností. K tomuto účelu mohou využívat několika způsobů – např. výstavbou fotbalových stadionů z vhodných materiálů, včetně jejich vybavení hrazenými nebo bariérami neomezujícími činnosti různých složek, oddělováním diváků / fanoušků soupeřících mužstev, zakazováním vstupu na fotbalový stadion pověstným výtržníkům, omezováním či zakazováním konzumace alkoholických nápojů na fotbalovém stadionu, kontrolou vnášení cizích předmětů na fotbalový stadion a dalšími opatřeními⁶³. **Evropská unie** je ekonomickým a politickým společenstvím, jehož součástí je 28 evropských států (včetně České republiky). Organizační opatření v boji proti fotbalovému chuligánství ze strany Evropské unie vychází k výše uvedené úmluvy Rady Evropy. K významným dokumentům Evropské unie patří zvláště

⁶¹ European Convention on Spectator Violence and Misbehaviour at Sports Events and in particular at Football Matches, *Council of Europe* [online], 1985.

⁶² SMOLÍK, Josef, *Fotbalové chuligánství*, 2008, s. 190.

⁶³ SMOLÍK, Josef, *Fotbalové chuligánství*, 2008, s. 190 – 191.

rozhodnutí Rady (2002/348/JHA) týkající se bezpečnosti v souvislosti s fotbalovými zápasy mezinárodního rozměru ⁶⁴. Rozhodující bylo zřízení tzv. Národních informačních bodů (NFIP) týkajících se policejních složek v rámci jednotlivých členských států. Jedná se o přímá a ústřední kontaktní centra, která slouží k výměně informací v rámci přeshraniční kooperace v souvislosti s konáním mezinárodních fotbalových zápasů. Svou úlohu v boji proti fotbalovému chuligánství zastává také **Unie evropských fotbalových asociací** (Union of European Football Associations – UEFA) ⁶⁵ se sídlem ve městě Nyon ve Švýcarsku. Její činnost v souvislosti s bojem proti diváckému násilí ve fotbale spočívá především ve spolupráci s jednotlivými fotbalovými asociacemi dílčích evropských států. Dále se zaměřuje na ukládání postihů v podobě peněžitých trestů, varování, vyloučení ze soutěže a dalších fotbalovým klubům a svazům za spáchání prohřešků. V této oblasti sehrává významnou úlohu Kontrolní a disciplinární komise Unie evropských fotbalových asociací. Dalším velmi důležitým sdružením je v problematice aktivního boje proti fotbalovému chuligánství **Mezinárodní fotbalová federace** (Fédération Internationale de Football Association – FIFA) ⁶⁶. Sídlem této federace je švýcarské město Curych. V oblasti boje proti fotbalovému chuligánství a fotbalového rasismu je její hlavní činností spolupráce s nejrůznějšími regionálními, národními a vládními institucemi, včetně organizace programů podporujících hry „fair play“ ve fotbale.

2.2 Legislativní opatření v boji proti fotbalovému chuligánství

Přijímání a uplatňování legislativních opatření zabývajících se diváckým násilím / fotbalovým chuligánstvím jsou charakteristická zvláště na úrovni komunitárního a mezinárodního práva. Stěžejní **právní předpisy** upravující problematiku fotbalového chuligánství **na evropské a mezinárodní úrovni** a jejich stručné charakteristiky byly uvedeny v předchozí podkapitole– viz podkapitola 2.1.2. Jednalo se zvláště o **Evropskou úmluvu k diváckému násilí a nevhodnému chování při sportovních utkáních, zvláště při**

⁶⁴ Council Decision (2002/348/JHA) concerning security in connection with football matches with an international dimension, *EUR-Lex* [online], 2002.

⁶⁵ *UEFA* [online], 2013.

⁶⁶ *FIFA* [online], 2013.

fotbalových zápasech a rozhodnutí Rady týkající se bezpečnosti v souvislosti s fotbalovými zápasy mezinárodního rozměru. V mnohých evropských zemích jsou platné zákony, jež se této problematice týkají přímo. Z takových zemí lze jmenovat například Velkou Británii, kde platí zákon o fotbalových divácích (The Football Spectator Act), zákon o fotbalových trestných činech (The Football Offences Act), zákon o fotbalové trestné činnosti a výtržnictví (Football Disorder Act) a další ⁶⁷. Česká republika však k takovým zemím se speciálními právními ustanoveními řešícími primárně problematiku diváckého násilí / fotbalového chuligánství nepatří. V souvislosti s touto tematikou v rámci české právní úpravy je stěžejním legislativním předpisem **zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník**, ve znění pozdějších předpisů, jehož součástí je specifikace projevů fotbalového chuligánství jako trestných činů, které jsou páčány při fotbalových utkáních. K takovým trestným činům patří zvláště následující:

- Část druhá, Hlava I, Díl 1 – trestné činy proti životu:
 - § 140 – vražda,
 - § 141 – zabití,
 - § 143 – usmrcení z nedbalosti,
- Část druhá, Hlava I, Díl 2 – trestné činy proti zdraví:
 - § 145 – těžké ublížení na zdraví, § 147 – těžké ublížení na zdraví z nedbalosti),
 - § 146 – ublížení na zdraví, § 146a – ublížení na zdraví z omluvitelné pohnutky, § 148 – ublížení na zdraví z nedbalosti,
- Část druhá, Hlava I, Díl 3 – trestné činy ohrožující život nebo zdraví:
 - § 150 – neposkytnutí pomoci,
 - § 158 – rvačka,
- Část druhá, Hlava II, Díl 1 – trestné činy proti svobodě:
 - § 173 – loupež,
 - § 175 – vydírání,

⁶⁷ Fotbalové chuligánství, *CEVRO: LIBERÁLNĚ-KONZERVATIVNÍ AKADEMIE* [online], 2008.

- Část druhá, Hlava VII, Díl 1 – trestné činy obecně ohrožující:
 - § 272 – obecné ohrožení,
 - § 273 – obecné ohrožení z nedbalosti,
 - § 274 – ohrožení pod vlivem návykové látky,
 - § 279 – nedovolené ozbrojování,
- Část druhá, Hlava X, Díl 1 – trestné činy proti výkonu pravomoci orgánu veřejné moci a úřední osoby:
 - § 323 – násilí proti orgánu veřejné moci,
- Část druhá, Hlava X, Díl 5 – trestné činy narušující soužití lidí:
 - § 352 – násilí proti skupině obyvatelů a proti jednotlivci,
 - § 355 – hanobení národa, rasy, etnické nebo jiné skupiny osob,
 - § 356 – podněcování k nenávisti vůči skupině osob nebo k omezování jejich práv a svobod,
- Část druhá, Hlava X, Díl 6 – jiná rušení veřejného pořádku:
 - § 358 – výtržnictví,
 - § 360 – opilství ⁶⁸.

V této souvislosti lze uvést také **zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích**, ve znění pozdějších předpisů ⁶⁹.

⁶⁸ Zákon č. 40/2009 Sb., *BusinessCenter.cz* [online], 2009.

⁶⁹ Zákon č. 200/1990 Sb., *BusinessCenter.cz* [online], 1990.

3 Průzkum

Podstata průzkumu je založena na definování hlavního cíle průzkumu. V rámci průzkumu je provedena deskripce metodiky průzkumu, jež zahrnuje výběr a charakteristiku metody průzkumu, dále průzkumného souboru, průzkumného prostředí a také zpracování a analýzu dat získaných z provedeného průzkumného šetření. Výsledky průzkumu jsou prezentovány formou tabulek, grafů a příslušných slovních komentářů. Bližší specifiky uvedené struktury průzkumu jsou předmětem následujících podkapitoly 3.1 až 3.3.

3.1 Cíle průzkumu

Cílem průzkumu je zjištění názorů fotbalových diváků / fanoušků na problematiku fotbalového chuligánství se zaměřením na preventivní opatření.

Základní hypotézou, ze které výzkum vychází, je negativní postoj fotbalových diváků/fanoušků k fotbalovému chuligánství a přesvědčení o nedostatku preventivních i represivních opatření právě vůči fotbalovým chuligánům.

3.2 Metodika průzkumu

Metodika průzkumu je založena na selekci a popisu metody průzkumu, průzkumného souboru, průzkumného prostředí a zpracování a analýzy získaných dat.

Výběr a charakteristika metody průzkumu

Pro účely zpracování průzkumu byla vybrána **kvalitativní metoda dotazníku**. Jedná se o soubor písemně formulovaných otázek na předem připraveném formuláři. Metoda dotazníku je určena k nepřímému dotazování respondentů. Její výhodou je především možnost oslovení velké skupiny osob, čímž lze získat velké množství potřebných údajů sloužících k následnému vyhodnocení průzkumu a jeho cíle, popř. cílů. Dotazník je vlastní tvorby (viz příloha č. 1). Obsahuje celkem 17 otázek. V dotazníku byly využívány především následující **druhy otázek**:

- **uzavřené** – respondenti měli možnost výběru své odpovědi z několika nabízených variant, v dotazníku je celkem 14 uzavřených otázek, tyto uzavřené otázky byly dále:
 - **dichotomické** – respondenti vybírali pouze jednu ze dvou možností „ano“ / „ne“ – celkem 4 dotazníkové otázky,
 - **trichotomické** – respondenti vybírali pouze jednu ze tří nabízených možností „ano“ / „ne“ / „nevím“, v dotazníku se jednalo o 5 těchto otázek,
 - **výběrové** – respondenti mohli vybrat pouze jednu variantu z nabízených možností, celkem 4 otázky,
 - **výčtové** – respondenti mohli vybrat několik možností své odpovědi z nabízených variant, v dotazníku byla 1 výčtová otázka,
- **otevřené** – umožňující volnou tvorbu odpovědi, jednalo se o 2 dotazníkové otázky,
- **polouzavřené / polootevřené** – respondenti mohli k vybrané možnosti uvést také vlastní vyjádření, v dotazníku se nachází 1 tato otázka.

Dotazník byl rozdělen na dvě části. **První část dotazníku** byla zaměřena na zjištění obecných demografických údajů o respondentech – pohlaví, věk, nejvyšší dosažené vzdělání a rodinný stav. **Druhá část dotazníku** se týkala zkoumané problematiky – názorů fotbalových diváků / fanoušků na problematiku fotbalového chuligánství se zaměřením na preventivní opatření.

Výběr a charakteristika průzkumného prostředí

Průzkum probíhal po dobu 1 měsíce, a to prostřednictvím internetového dotazování. Vytvořený dotazník byl tedy k dispozici na příslušných nejmenovaných internetových stránkách k tomuto účelu sloužících. Při vyplňování dotazníků byla respondentům zajištěna celková anonymita, neboť v dotazníku neuváděli žádné osobní údaje (např. jména, adresy, kontakty apod.).

Výběr a charakteristika průzkumného souboru

Výběr průzkumného souboru nebyl ovlivněn velkým množstvím předem stanovených podmínek, které by museli všichni jeho účastníci splňovat. Průzkumný soubor tak nebyl příliš omezen množstvím přísných podmínek, které by zapříčinily složitější sběr informací nutných k realizaci a následnému vyhodnocení výsledků průzkumu. Průzkumu se tedy mohly účastnit **ženy i muži, bez rozdílu věku, výše dosaženého / ukončeného vzdělání nebo rodinného stavu**. Jednou z nutných podmínek pro účast respondentů v průzkumu byla **nezbytnost jejich přístupu k internetu**, prostřednictvím něhož docházelo k vyplňování dotazníků. Další (ne však zcela striktní) podmínkou pro zodpovězení některých dotazníkových otázek byla **aktivní účast respondentů na fotbalových utkáních přímo na stadionech**. Pro zpracování a analýzu získaných dat, dále pro vyhodnocení výsledků průzkumu a pro zjištění cíle průzkumu bylo důležité získání dostatečného množství vyplněných dotazníků. Z tohoto důvodu byla zvolena metoda dotazníku a forma internetového dotazování. Minimální hranice pro uzavření průzkumu byla stanovena na hodnotu 100 respondentů účastnících se průzkumu a maximální hranicí byl celkový počet 200 dotazovaných. Dotazníkového šetření se zúčastnilo **celkem 187 respondentů**. Demografické údaje o respondentech (tj. pohlaví, věku, nejvyššího dosaženého vzdělání a rodinném stavu) jsou uvedeny níže.

1. Jste?

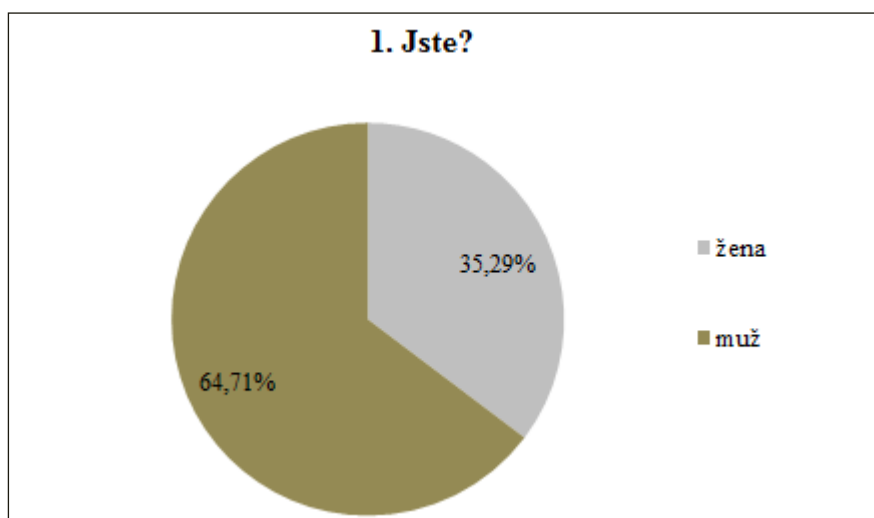
Průzkumu se zúčastnilo celkem 187 respondentů (100 %), z nichž 121 respondentů (64,71 %) bylo mužského pohlaví a 66 respondentů (35,29 %) byli muži. K otázce č. 1 se vztahuje tabulka 3 a graf 1.

Tabulka 3: Pohlaví respondentů

1. Jste?	Počet respondentů	Počet respondentů [%]
žena	66	35,29
muž	121	64,71

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 1: Pohlaví respondentů

Zdroj: vlastní zpracování

2. Jaký je Váš věk?

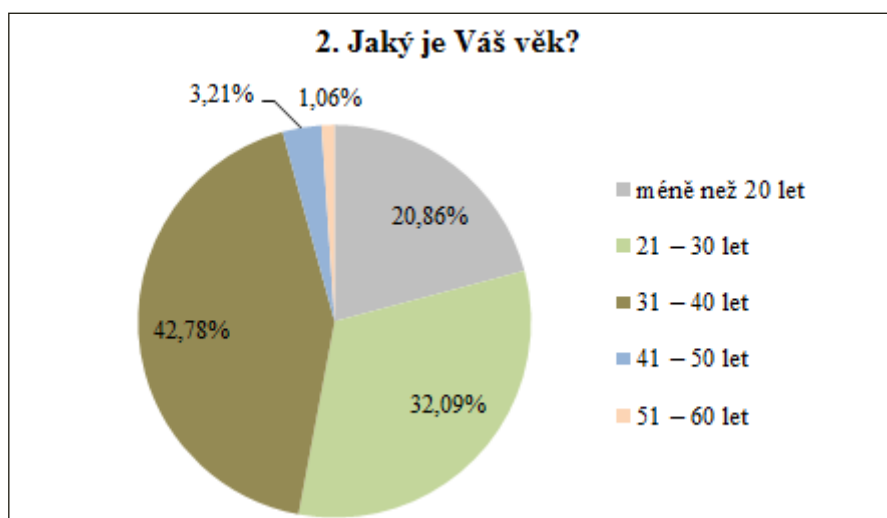
Z celkového počtu 187 respondentů (100 %) bylo nejvíce respondentů (80 účastníků průzkumu – 42,78 %) ve věku od 31 do 40 let. 60 respondentů (32,09 %) mělo 21 až 30 let. 39 respondentů (20,86 %) bylo mladších než 20 let. 6 dotazovaných (3,21 %) patřilo do věkové kategorie od 41 do 50 let. 2 respondenti (1,06 %) byli ve věku od 51 do 60 let. K otázce č. 2 se vztahuje tabulka 4 a graf 2.

Tabulka 4: Věkové rozložení respondentů

2. Jaký je Váš věk?	Počet respondentů	Počet respondentů [%]
méně než 20 let	39	20,86
21 – 30 let	60	32,09
31 – 40 let	80	42,78
41 – 50 let	6	3,21
51 – 60 let	2	1,06
více než 60 let	-	-

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 2: Věkové rozložení respondentů

Zdroj: vlastní zpracování

3. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

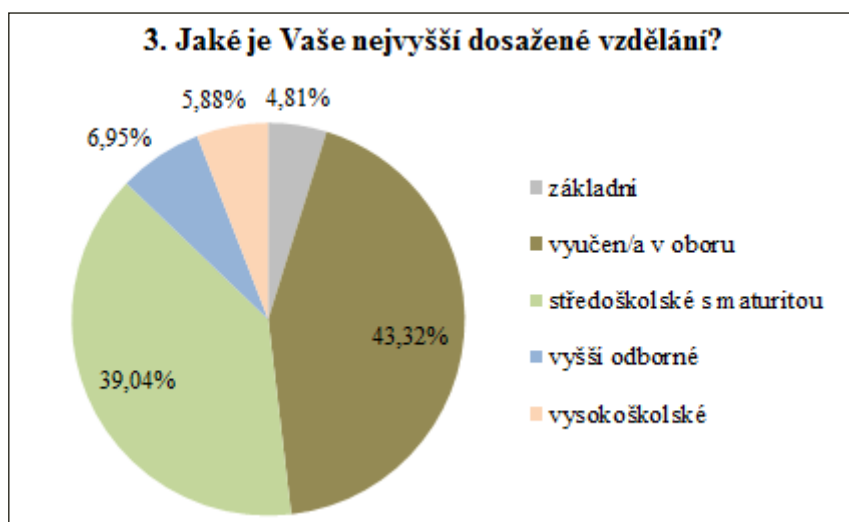
Z celkového počtu 187 respondentů (100 %) bylo nejvíce účastníků průzkumu (81 respondentů – 43,32 %) vyučeno v oboru. 73 respondentů (39,04 %) mělo středoškolské vzdělání s maturitou. 13 respondentů (6,95 %) absolvovalo vyšší odbornou školu. Nejvyšším dosaženým vzděláním bylo u 11 respondentů (5,88 %) vzdělání vysokoškolské. 9 respondentů (4,81 %) mělo základní školu. K otázce č. 3 se vztahuje tabulka 5 a graf 3.

Tabulka 5: Nejvyšší dosažené vzdělání respondentů

3. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?	Počet respondentů	Počet respondentů [%]
základní	9	4,81
vyučen/a v oboru	81	43,32
středoškolské s maturitou	73	39,04
vyšší odborné	13	6,95
vysokoškolské	11	5,88

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 3: Nejvyšší dosažené vzdělání respondentů

Zdroj: vlastní zpracování

4. Jaký je Váš rodinný stav?

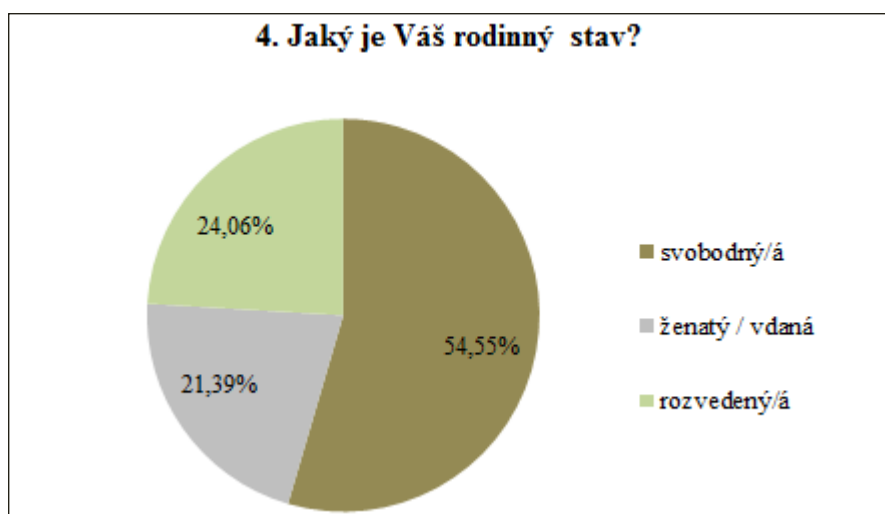
Z celkového počtu 187 respondentů (100 %) byl největší počet dotazovaných (102 účastníků průzkumu – 54,55 %) svobodných. 45 respondentů (24,06 %) bylo rozvedených. 40 účastníků průzkumu (21,39 %) bylo ženatých / vdaných. K otázce č. 4 se vztahuje tabulka 6 a graf 4.

Tabulka 6: Rodinný stav respondentů

4. Jaký je Váš rodinný stav?	Počet respondentů	Počet respondentů [%]
svobodný/á	102	54,55
ženatý / vdaná	40	21,39
rozvedený/á	45	24,06

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 4: Rodinný stav respondentů

Zdroj: vlastní zpracování

Zpracování a analýza dat průzkumu

Získaná data z vyplněných dotazníků byla zpracována v programu MS Excel, kde byly vytvořeny tabulky a grafy znázorňující procentuální vyjádření odpovědí respondentů na jednotlivé dotazníkové otázky. K interpretaci výsledků průzkumu byl použit program MS Word, v němž jsou uvedeny celkové počty odpovědí respondentů, včetně procentuálního vyjádření. Tyto tabulky a grafy jsou opatřeny příslušnými slovními komentáři.

3.3 Interpretace výsledků průzkumu

Na základě analýzy a zpracování získaných dat z provedeného dotazníkového šetření jsou výsledky průzkumu interpretovány níže.

5. Sportujete aktivně?

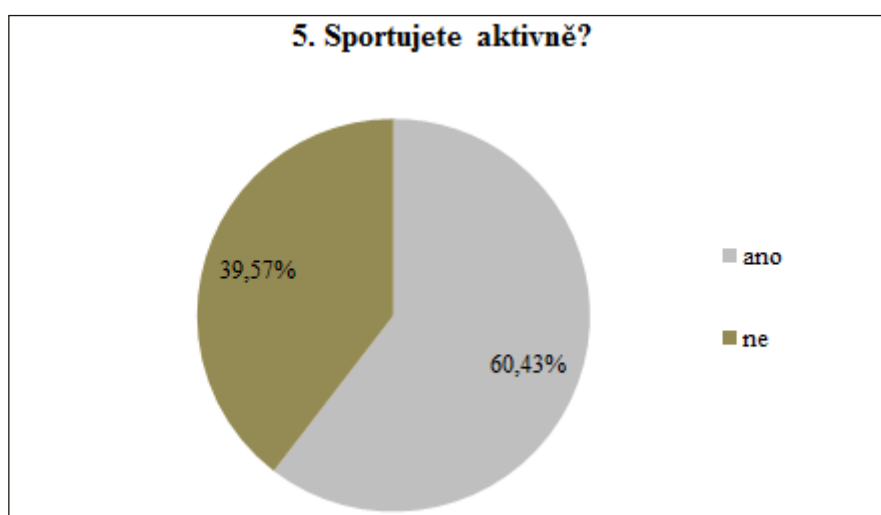
Z celkového počtu 187 účastníků průzkumu (100 %) jich 113 respondentů (60,43 %) aktivně sportuje. 74 respondentů (39,57 %) naopak aktivně nesportuje. K otázce č. 5 se vztahuje tabulka 7 a graf 5.

Tabulka 7: Aktivní sportování ze strany respondentů

5. Sportujete aktivně?	Počet respondentů	Počet respondentů [%]
ano	113	60,43
ne	74	39,57

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 5: Aktivní sportování ze strany respondentů

Zdroj: vlastní zpracování

6. Jakému sportu se věnujete nejvíce?

Odpověď respondentů na tuto otázku byla podmíněna jejich kladným vyjádřením v dotazníkové otázce č. 5. Z celkového počtu 113 respondentů, kteří aktivně sportují se jich nejvíce účastníků průzkumu (49 respondentů – 26,2 %) věnuje právě fotbalu. 29 respondentů (15,51 %) se nejčastěji aktivně věnuje tenisu. 27 respondentů (14,44 %) v dotazníku uvedlo, že jejich oblíbeným sportem, kterému se aktivně věnují, je fitness. 17 respondentů (9,1 %) upřednostňuje lyžování. 16 účastníků průzkumu (8,56 %) se věnuje aerobicu. 14 respondentů (7,49 %) se aktivně věnuje hokeji. 9 respondentů (4,81 %) dává přednost futsalu. 8

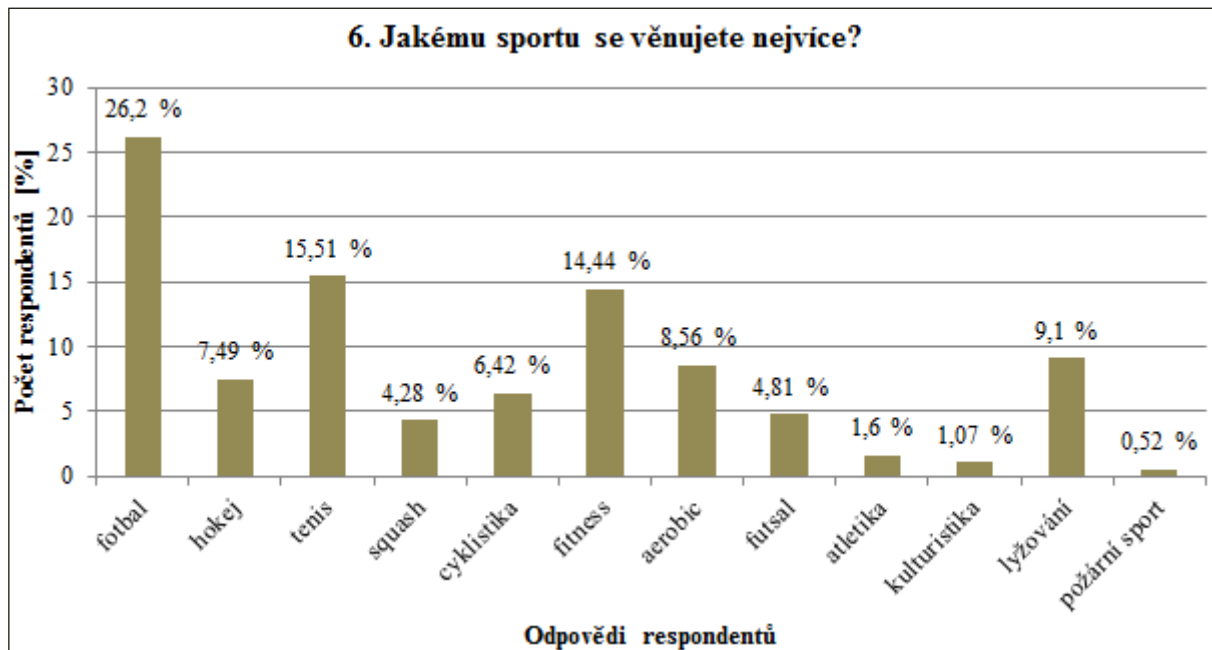
dotazovaných (4,28 %) hraje squash. 3 účastníci průzkumu (1,6 %) se věnují atletice. Kulturistika je oblíbeným sportem 2 dotazovaných (1,07 %). 1 respondent (0,52 %) v dotazníku uvedl, že se věnuje požárnímu sportu. K otázce č. 6 se vztahuje tabulka 8 a graf 6. Pro lepší přehlednost byl místo dvojrozměrného výsečového grafu zvolen dvourozměrný sloupcový graf.

Tabulka 8: Sport, kterému se respondenti aktivně věnují nejvíce

6. Jakému sportu se věnujete nejvíce?	Počet respondentů	Počet respondentů [%]
fotbal	49	26,2
hokej	14	7,49
tenis	29	15,51
squash	8	4,28
cyklistika	12	6,42
fitness	27	14,44
aerobic	16	8,56
futsal	9	4,81
atletika	3	1,6
kulturistika	2	1,07
lyžování	17	9,1
požární sport	1	0,52

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 6: Sport, kterému se respondenti aktivně věnují nejvíce

Zdroj: vlastní zpracování

7. Navštěvujete fotbalová utkání?

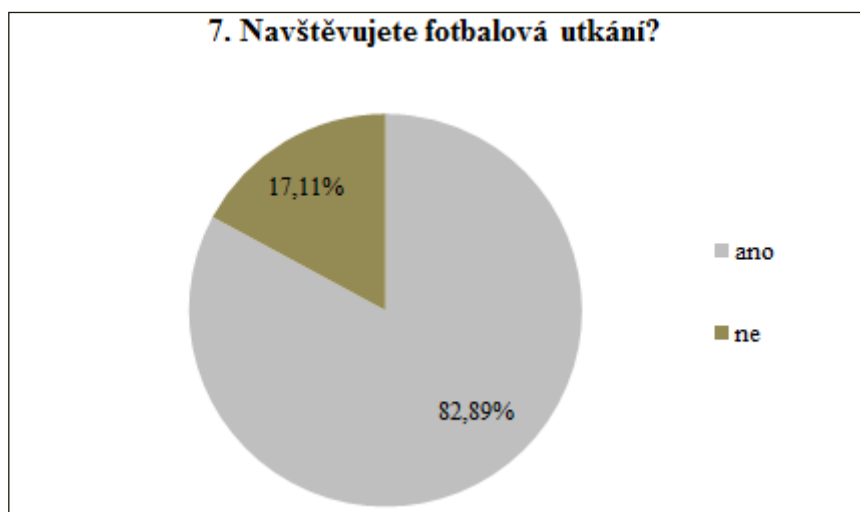
Z celkového počtu 187 respondentů (100 %), kteří se zúčastnili tohoto průzkumu, 155 dotazovaných (82,89 %) navštěvuje fotbalová utkání přímo na stadionech. 32 respondentů (17,11 %) naopak nenavštěvuje fotbalové zápasy. K otázce č. 7 se vztahuje tabulka 9 a graf 7.

Tabulka 9: Účast respondentů na fotbalových utkáních

7. Navštěvujete fotbalová utkání?	Počet respondentů	Počet respondentů [%]
ano	155	82,89
ne	32	17,11

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 7: Účast respondentů na fotbalových utkáních

Zdroj: vlastní zpracování

8. Chodíte na fotbalová utkání i v případech, kdy je zápas vysílán v televizi?

Z celkového počtu 187 respondentů (100 %) jich 103 účastníků průzkumu (55,08 %) navštívuje fotbalová utkání i v případě, že jsou vysílány v televizi. Naproti tomu 84 respondentů (44,92 %) se takových fotbalových utkání neúčastní. K otázce č. 8 se vztahuje tabulka 10 a graf 8.

Tabulka 10: Účast respondentů na fotbalových utkáních i v případech, kdy jsou tyto zápasy vysílány v televizi

8. Chodíte na fotbalová utkání i v případech, kdy je zápas vysílán v televizi?	Počet respondentů	Počet respondentů [%]
ano	103	55,08
ne	84	44,92

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 8: Účast respondentů na fotbalových utkáních i v případech, kdy jsou tyto zápasy vysílány v televizi

Zdroj: vlastní zpracování

9. Setkal/a jste se již na fotbalovém zápase s projevy fotbalového chuligánství?

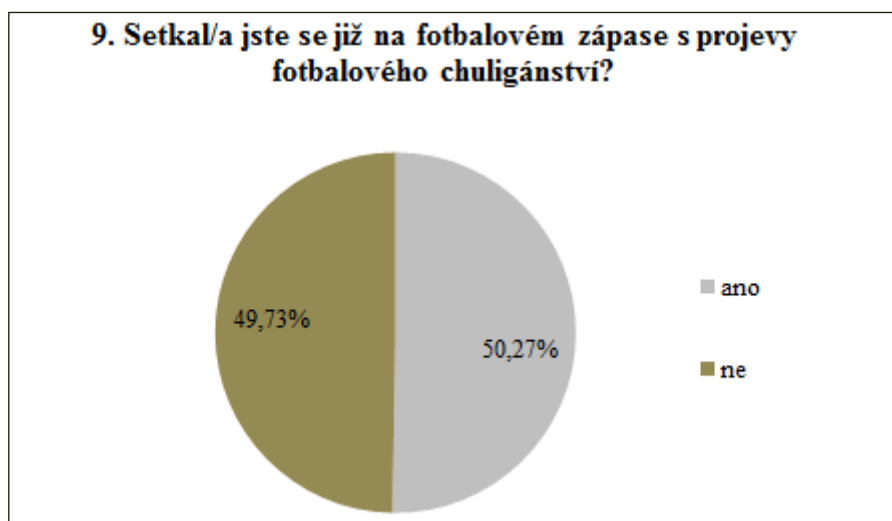
Odpověď respondentů na tuto otázku byla podmíněna jejich kladným vyjádřením v dotazníkové otázce č. 7. Z celkového počtu 155 respondentů (100 %), kteří navštěvují fotbalová utkání přímo na stadionech, se již 94 účastníků průzkumu (50,27 %) setkalo s projevy fotbalového chuligánství. 61 respondentů (49,73 %) se naopak s nežádoucími projevy fotbalových chuligánů ještě neseťkalo. K otázce č. 9 se vztahuje tabulka 11 a graf 9.

Tabulka 11: Setkání respondentů s projevy fotbalového chuligánství

9. Setkal/a jste se již na fotbalovém zápase s projevy fotbalového chuligánství?	Počet respondentů	Počet respondentů [%]
ano	94	50,27
ne	61	49,73

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 9: Setkání respondentů s projevy fotbalového chuligánství

Zdroj: vlastní zpracování

10. O jaké projevy fotbalového chuligánství se jednalo?

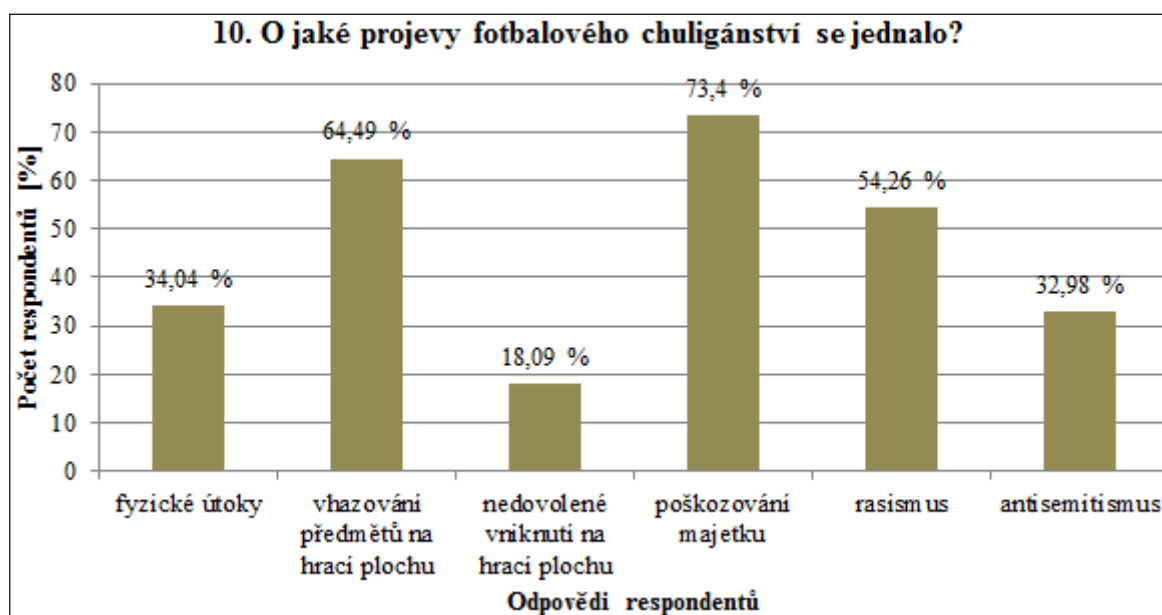
Odpověď respondentů na tuto otázku byla podmíněna jejich kladným vyjádřením v dotazníkové otázce č. 9. U této otázky mohli respondenti zvolit více možností odpovědí. Z tohoto důvodu byl zvolen rovněž dvojrozměrný sloupcový graf na místo výšečového grafického znázornění. Z celkového počtu 94 respondentů (100 %), kteří se již setkali s projevy fotbalového chuligánství při své účasti na fotbalovém utkání, bylo nejvíce účastníků průzkumu (69 respondentů – 73,4 %) svědky poškozování majetku na fotbalovém stadionu. 61 respondentů (64,49 %) se ze strany fotbalových chuligánů setkala s vhadzováním předmětů na hrací plochu. 51 respondentů (54,26 %) bylo svědky projevů rasismu ze strany fotbalových výtržníků. 32 účastníků průzkumu (34,04 %) se na fotbalových utkáních setkala s projevy fyzického násilí. 31 respondentů (32,98 %) se na stadionu setkala s projevy antisemitismu. 17 respondentů (18,09 %) v dotazníku uvedlo, že se na fotbalových utkáních setkali s nedovoleným vniknutím fotbalových chuligánů na hrací plochu. K otázce č. 10 se vztahuje tabulka 12 a graf 10.

Tabulka 12: Projevy fotbalového chuligánství, se kterými se respondenti již setkali

10. O jaké projevy fotbalového chuligánství se jednalo?	Počet respondentů	Počet respondentů [%]
fyzické útoky	32	34,04
vhazování předmětů na hrací plochu	61	64,49
nedovolené vniknutí na hrací plochu	17	18,09
poškození majetku	69	73,4
rasismus	51	54,26
antisemitismus	31	32,98
jiné	-	-

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 10: Projevy fotbalového chuligánství, se kterými se respondenti již setkali

Zdroj: vlastní zpracování

11. Cítíte se na fotbalových stadionech bezpečně?

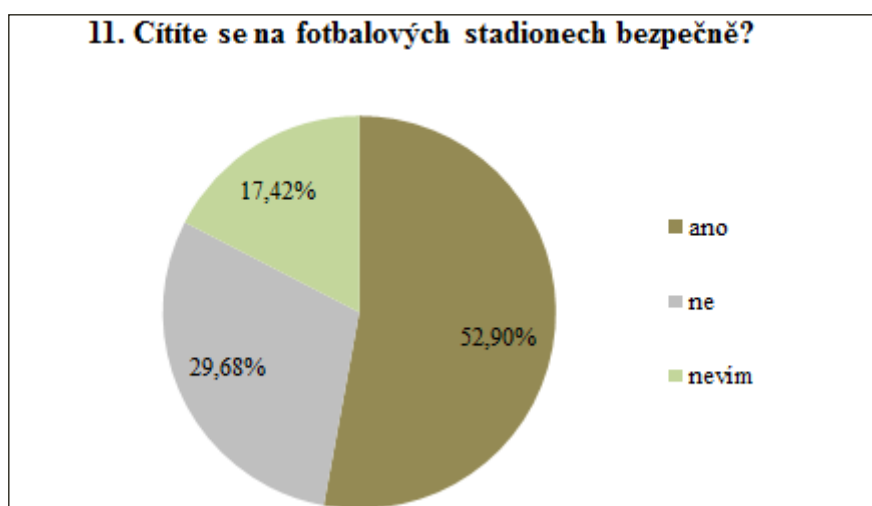
Odpověď respondentů na tuto otázku byla podmíněna jejich kladným vyjádřením v dotazníkové otázce č. 7. Z celkového počtu 155 respondentů (100 %), kteří navštěvují fotbalová utkání přímo na stadionech, jich nejvíce respondentů (82 účastníků průzkumu – 52,9 %) v dotazníku uvedlo, že se na fotbalových stadionech cítí bezpečně. 46 respondentů (29,68 %) se naopak na stadionech bezpečně necítí. 27 dotazovaných (17,42 %) neví, zda na fotbalových stadionech pociťují bezpečí. K otázce č. 11 se vztahuje tabulka 13 a graf 11.

Tabulka 13: Pocity bezpečí na fotbalových stadionech ze strany respondentů

11. Cítíte se na fotbalových stadionech bezpečně?	Počet respondentů	Počet respondentů [%]
ano	82	52,9
ne	46	29,68
nevím	27	17,42

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 11: Pocity bezpečí na fotbalových stadionech ze strany respondentů

Zdroj: vlastní zpracování

12. Jsou podle Vás na fotbalových stadionech dostatečná bezpečnostní opatření?

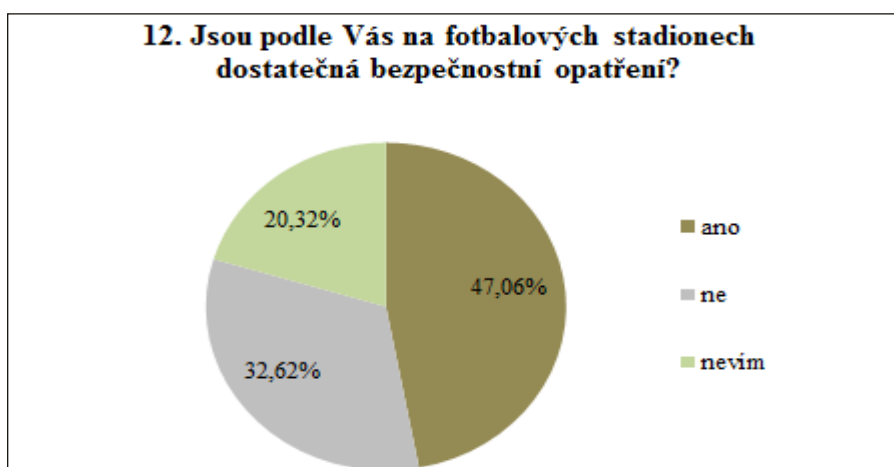
Z celkového počtu 187 respondentů (100 %), kteří se zúčastnili průzkumu, si 88 dotazovaných (47,06 %) myslí, že na fotbalových stadionech jsou dostatečná bezpečnostní opatření. Naproti tomu 61 respondentů (32,62 %) zastává opačný názor. 38 respondentů (20,32 %) neví, zda jsou bezpečnostní opatření na fotbalových stadionech dostačující. K otázce č. 12 se vztahuje tabulka 14 a graf 12.

Tabulka 14: *Názor respondentů na dostatečnost bezpečnostních opatření na fotbalových stadionech*

12. Jsou podle Vás na fotbalových stadionech dostatečná bezpečnostní opatření?	Počet respondentů	Počet respondentů [%]
ano	88	47,06
ne	61	32,62
nevím	38	20,32

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 12: *Názor respondentů na dostatečnost bezpečnostních opatření na fotbalových stadionech*

Zdroj: vlastní zpracování

13. Myslíte si, že je právní úprava v oblasti fotbalového chuligánství dostačující?

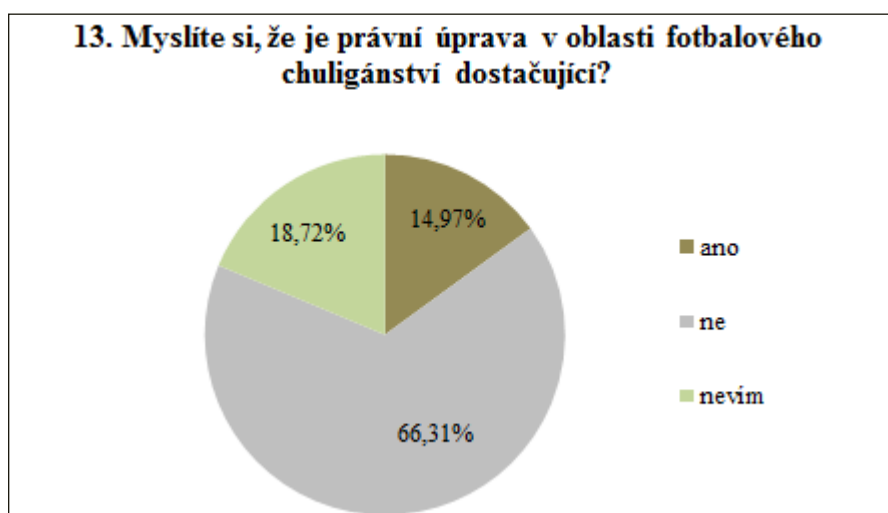
Z celkového počtu 187 respondentů (100 %) si 124 dotazovaných (66,31 %) myslí, že je právní úprava v oblasti fotbalového chuligánství nedostatečná. 35 respondentů (18,72 %) uvedlo, že neví, zda jsou legislativní ustanovení týkající se fotbalového chuligánství dostačující. 28 respondentů (14,97 %) si myslí, že právní úprava je v oblasti fotbalového chuligánství dostačující. K otázce č. 13 se vztahuje tabulka 15 a graf 13.

Tabulka 15: *Názor respondentů na dostačující právní úpravu v oblasti fotbalového chuligánství*

13. Myslíte si, že je právní úprava v oblasti fotbalového chuligánství dostačující?	Počet respondentů	Počet respondentů [%]
ano	28	14,97
ne	124	66,31
nevím	35	18,72

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 13: *Názor respondentů na dostačující právní úpravu v oblasti fotbalového chuligánství*

Zdroj: vlastní zpracování

14. Vnímáte práci Policie České republiky v boji proti fotbalovým chuligánům za dostatečnou?

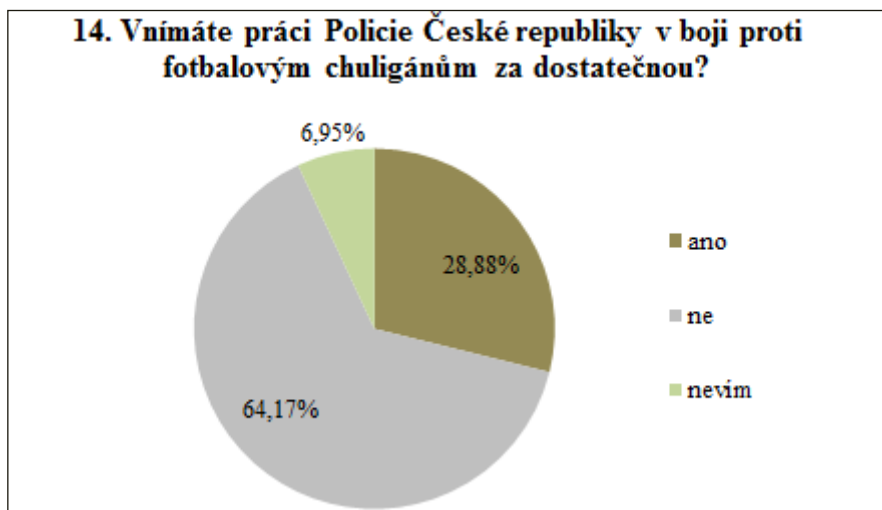
Z celkového počtu 187 respondentů (100 %) si 120 dotazovaných (64,17 %) myslí, že práce Policie České republiky není v souvislosti s bojem proti fotbalovému chuligánství dostatečná. 54 respondentů (28,88 %) si myslí pravý opak. 13 účastníků průzkumu (6,95 %) neví, zda je práce Policie České republiky v boji proti fotbalovému chuligánství dostačující. K otázce č. 14 se vztahuje tabulka 16 a graf 14.

Tabulka 16: Názor respondentů na dostatečnost práce Policie České republiky v boji proti fotbalovým chuligánům

14. Vnímáte práci Policie České republiky v boji proti fotbalovým chuligánům za dostatečnou?	Počet respondentů	Počet respondentů [%]
ano	54	28,88
ne	120	64,17
nevím	13	6,95

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 14: *Názor respondentů na dostatečnost práce Policie České republiky v boji proti fotbalovým chuligánům*

Zdroj: vlastní zpracování

15. Myslíte si, že je práce pořadatelské služby v boji proti fotbalovým chuligánům dostačující?

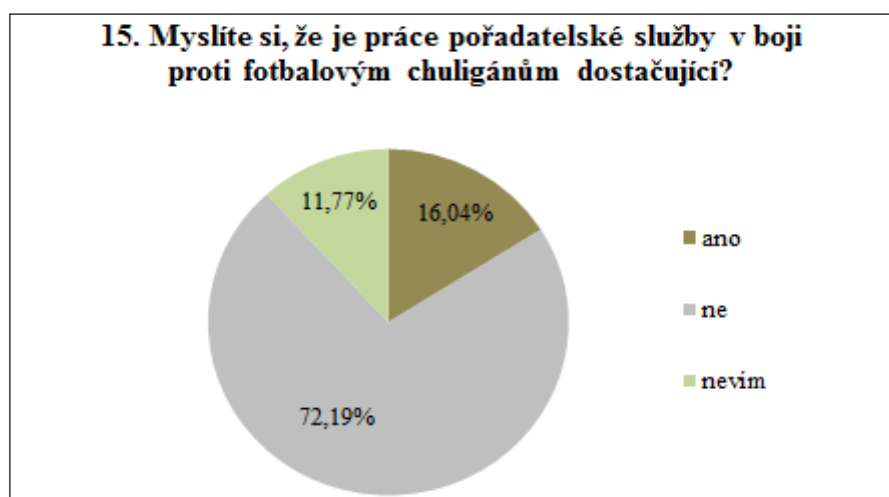
Z celkového počtu 187 respondentů (100 %) si jich 135 respondentů (72,19 %) myslí, že práce pořadatelské služby v boji proti fotbalovým chuligánům není dostačující. 30 respondentů (16,04 %) si naopak myslí, že je jejich práce dostatečná. 22 respondentů (11,77 %) na tuto otázku odpovědělo, že neví. K otázce č. 15 se vztahuje tabulka 17 a graf 15.

Tabulka 17: *Názor respondentů na dostatečnost práce pořadatelské služby v boji proti fotbalovým chuligánům*

15. Myslíte si, že je práce pořadatelské služby v boji proti fotbalovým chuligánům dostačující?	Počet respondentů	Počet respondentů [%]
ano	30	16,04
ne	135	72,19
nevím	22	11,77

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 15: *Názor respondentů na dostatečnost práce pořadatelské služby v boji proti fotbalovým chuligánům*

Zdroj: vlastní zpracování

16. Znáte – kromě Policie České republiky a pořadatelské / bezpečnostní služby – nějakou další organizaci zabývající se prevencí proti fotbalovému chuligánství?

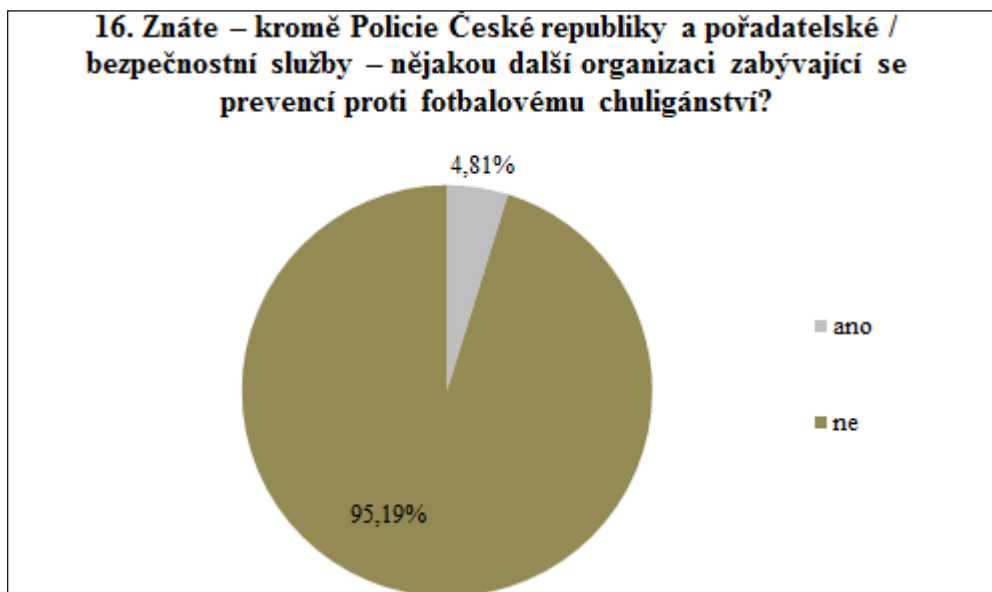
Z celkového počtu 187 respondentů (100 %), jež se zúčastnilo tohoto dotazníkového šetření, jich 178 respondentů (95,19 %) nezná žádné jiné organizace, které se zabývají prevencí proti fotbalovému chuligánství, než je Policie České republiky a pořadatelské / bezpečnostní služby. 9 dotazovaných (4,81 %) uvedlo, že znají takové organizace. Konkrétní organizace však v dotazníku neuvedl ani jeden z těchto devíti respondentů. K otázce č. 16 se vztahuje tabulka 18 a graf 16.

Tabulka 18: Znalost respondentů dalších organizací zabývajících se prevencí proti fotbalovému chuligánství

16. Znáte – kromě Policie České republiky a pořadatelské / bezpečnostní služby – nějakou další organizaci zabývající se prevencí proti fotbalovému chuligánství?	Počet respondentů	Počet respondentů [%]
ano	9	4,81
ne	178	95,19

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 16: Znalost respondentů dalších organizací zabývajících se prevencí proti fotbalovému chuligánství

Zdroj: vlastní zpracování

17. Jaké prostředky v boji proti fotbalovému chuligánství byste navrhoval/a pro zvýšení jejich účinnosti?

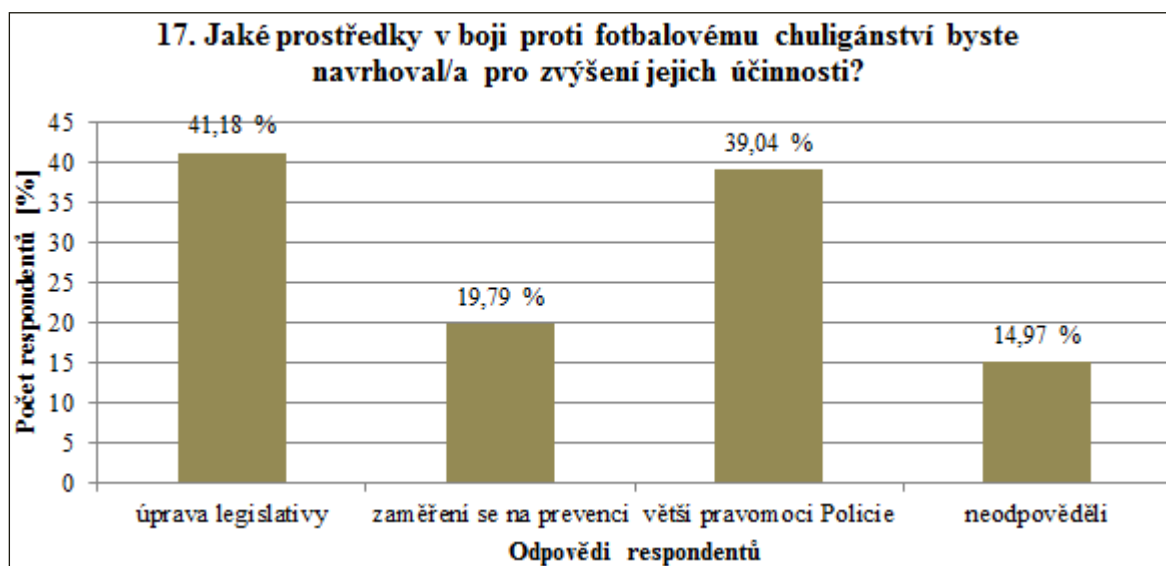
U této otázky mohli respondenti uvést více možností odpovědí. Z tohoto důvodu byl rovněž zvolen dvojrozměrný sloupcový graf. Z celkového počtu 187 účastníků průzkumu (100 %) navrhovalo 77 respondentů (41,18 %) úpravu legislativy. 73 respondentů (39,04 %) v této souvislosti navrhovalo zvětšení kompetencí Policie České republiky. 37 respondentů (19,79 %) si myslí, že potřeba je zaměřit se zvláště na prevenci. 28 dotazovaných (14,97 %) se k této otázce nikterak nevyjádřilo. K otázce č. 17 se vztahuje tabulka 19 a graf 17.

Tabulka 19: Návrhy respondentů v souvislosti s prostředky v boji proti fotbalovému chuligánství

17. Jaké prostředky v boji proti fotbalovému chuligánství byste navrhoval/a pro zvýšení jejich účinnosti?	Počet respondentů	Počet respondentů [%]
úprava legislativy	77	41,18
zaměření se na prevenci	37	19,79
větší pravomoci Policie	73	39,04
neodpověděli	28	14,97

Zdroj: vlastní zpracování

Graf 17: Návrhy respondentů v souvislosti s prostředky v boji proti fotbalovému chuligánství

Zdroj: vlastní zpracování

Cílem průzkumu bylo zjištění názorů fotbalových diváků / fanoušků na problematiku fotbalového chuligánství se zaměřením na preventivní opatření. Z realizovaného průzkumu vyplynula tato zjištění – respondenti se domnívají, že:

- na fotbalových stadionech jsou dostatečná bezpečnostní opatření,
- právní úprava v oblasti fotbalového chuligánství je nedostatečná,
- práce Policie České republiky a pořadatelských služeb není v souvislosti s bojem proti fotbalovému chuligánství dostatečná.

Na základě těchto zjištění byla samotnými respondenty, kteří se účastnili průzkumu v podobě dotazníkového šetření, navržena opatření primárního charakteru, která by přispěla ke zvýšení účinnosti prostředků v boji proti fotbalovému chuligánství. Jednalo se o úpravu právních předpisů zaměřených na oblast fotbalového chuligánství, zvýšení pravomocí příslušníky Policie České republiky a orientaci na všeobecnou ochranu proti fotbalovému chuligánství.

3.4 Vyhodnocení průzkumu

Z vyhodnocení výzkumu vyplynulo, že se více než polovina fotbalových diváků cítí na stadionech bezpečně, i když se více než 50% respondentů již setkalo s projevy fotbalového chuligánství. Zároveň převažuje kladný názor na dobrá bezpečnostní opatření na stadionech, i když zde jde o méně než polovinu respondentů, tento rozdíl je způsoben zastoupením odpovědí v kategorii „nevím“. Značně negativní postoj však respondenti v drtivé většině zaujali k právní úpravě, která má přecházet a trestat fotbalové chuligánství, s čímž souvisí i názor na nedostačující práci Policie ČR a pořadatelů v zákrocích proti chuligánům. S tímto faktem zajímavě korespondují návrhy respondentů na zlepšení situace, kdy navrhují větší pravomoce pro Policii ČR, nespokojenost s jejich prací tedy zřejmě pramení z toho, že „nemohou nic dělat“ a proto je jejich práce nedostatečná. Další navrhovanou změnou je pak úprava legislativy, která koresponduje se zjištěnou nespokojeností v této oblasti.

Výchozí hypotéza, která předpokládala negativní postoj fotbalových diváků/fanoušků k fotbalovému chuligánství a přesvědčení o nedostatku preventivních i represivních opatření právě vůči fotbalovým chuligánům, se tedy potvrdila. Lze polemizovat s faktem, že se více než polovina respondentů cítí na stadionech bezpečně, kdyby tomu však tak nebylo, značilo by to značný problém právě co se týče fotbalového chuligánství. Je tedy možné zkonstatovat, že je fotbalové chuligánství vážným problémem, který je prozatím řešen nedostatečně.

Závěr

Práce na téma „Primární prevence fotbalového chuligánství“ je zaměřena jednak na teoretická východiska související s problematikou negativního sportovního diváctví ve fotbale a jednak na realizaci průzkumného šetření v oblasti prevence proti fotbalovému chuligánství.

První část se zabývá obecnou problematikou fotbalového chuligánství jako sociálně patologického jevu. V historickém kontextu je zaměřena na vývoj fotbalového chuligánství, které pochází z Velké Británie, odkud se postupně začal rozšiřovat do dalších zemí světa. Vývoj fotbalového chuligánství v Anglii je zachycen v pěti etapách - do počátku 60. let, v 60. letech, v 70. letech, v 80. letech a od počátku 90. let. Rovněž je zmíněn vývoj fotbalového chuligánství v České republice, a to v souvislosti s tzv. pre-chuligánskou etapou neorganizovaného fotbalového násilí, výtržností a vandalismu a s etapou moderního organizovaného chuligánství fotbalových gangů. Součástí první části je kategorizace příznivců fotbalu a typologie fotbalových chuligánů, jež byla provedena na základě několika kritérií – např. dle rozlišení fotbalových příznivců od fotbalových chuligánů, dle sociálních rolí či dle bezpečnostních složek. Nedílnou součástí je vymezení samotného pojmu a definování fotbalového chuligánství. Příčiny tohoto negativního jevu ve fotbale jsou popisovány z hlediska psychologického, sociologického či sociálně psychologického. Pozornost je rovněž zaměřena na projevy a důsledky fotbalového chuligánství.

Druhá část práce je věnována primární prevenci fotbalového chuligánství, která je dána organizačními a legislativními opatřeními v boji proti tomuto fenoménu. Oblast primární prevence je pojmána jak z pohledu našeho státu, tak z hlediska evropských států.

Třetí část práce je zaměřena na realizaci kvantitativního průzkumu v podobě internetového dotazování, kterého se zúčastnilo celkem 187 respondentů. Cílem tohoto průzkumu bylo zjištění názorů fotbalových diváků / fanoušků na problematiku fotbalového chuligánství se zaměřením na preventivní opatření.

Seznam použité literatury

Literární zdroje

KASAL, Josef. *Násilí na stadionech jako odraz kultury*. Vyd. 1. Hradec Králové: Gaudeamus, 2013. 218 s. ISBN 978-80-7435-362-8.

KING, Martin a KNIGHT, Martin. *Hoolifan: třicet let násilí*. Vyd. 1. Nové Sedlo u Lokte: Vydavatelství & Nakladatelství Zdeněk Plachý, 2005. 175 s. ISBN 80-903556-1-7.

KRAUS, B., POLÁČKOVÁ, V. a kolektiv. *Člověk, prostředí, výchova*. Brno: Paido, 2001. s. 199. ISBN 80-7315-004-2.

MAREŠ, Miroslav, SMOLÍK, Josef, SUCHÁNEK, Marek. *Fotbaloví chuligáni*. Brno: Centrum strategických studií ve spolupráci s Barrister & Principal. 2004. 184 s. ISBN 80-903333-0-3.

NIKL, Jaroslav a VOLEVECKÝ, Petr. *Divácké násilí*. Vyd. 1. Praha: Vydavatelství PA ČR, 2007. 63 s. ISBN 978-80-7251-249-2.

PETRUSEK, Miloslav, VODÁKOVÁ, Alena. *Velký sociologický slovník*. Praha: Karolinum, 1996. 1 267 s. ISBN 9788071843108.

SEKOT, Aleš. *Sociologické problémy sportu*. Praha: Grada Publishing a. s., 2008. 223 s. ISBN 80-247-2562-2.

SEKOT, A. *Sociologie v kostce*. Brno: Paido, 2002. 142 s. ISBN 80-7315-021-2.

SMOLÍK, Josef. *Fotbalové chuligánství*. Karlovy Vary: Zdeněk Plachý, 2008. 280 s. ISBN 978-80-903556-3-7.

SMOLÍK, Josef. *Psychologické aspekty fotbalového diváctví*. Brno: Masarykova univerzita. 2001. 53 s.

SMOLÍK, Josef. *Subkultury mládeže: uvedení do problematiky*. Vyd. 1. Praha: Grada, 2010. 281 s. ISBN 978-80-247-2907-7.

SLEPIČKA, Pavel. *Sportovní diváctví*. Praha: Olympia, 1990. 213 s. ISBN 80-7033-012-0.

WANN, L. D. et al. *Sport fans: The psychology and social impact of spectators*. London: Routledge, 2001. 256 s. ISBN 978-0415924641.

Internetové zdroje

Bezpečí na sportovních utkáních: Manuál pro fotbalové kluby. *Policie České republiky* [online] 2008 [cit. 2013-11-26]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/soubor/01-manual-pro-fotbalove-kluby.aspx>.

Council of Europe [online] 2012 [cit. 2013-11-26]. Dostupné z: <http://hub.coe.int/>.

Dělení chuligánů [online] 2013 [cit. 2013-11-25]. Dostupné z: <http://www.respectstyle.cz/monitoring/Povyk%20kolem%20fotbalu.htm>.

Disciplinární řád FAČR. *Fotbalová asociace České republiky* [online] 2013 [cit. 2013-11-26]. Dostupné z: http://www.fotbal.cz/img/cmfs/komise/legislativa/disciplinari_rad_280813.doc.

FIFA [online] 2013 [cit. 2013-11-26]. Dostupné z: <http://www.fifa.com/>.

Fotbalová asociace České republiky [online] 2012 [cit. 2013-11-26]. Dostupné z: <http://nv.fotbal.cz/index.php>.

Fotbalové chuligánství. *CEVRO: LIBERÁLNĚ-KONZERVATIVNÍ AKADEMIE* [online] 2008 [cit. 2013-11-26]. Dostupné z: http://www.cevro.cz/web_files/soubory/198260/207235_D_cs_14denik_2008_14.pdf.

Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy [online] 2013 [cit. 2013-11-26]. Dostupné z: <http://www.msmt.cz/>.

Ministerstvo vnitra České republiky [online] 2010 [cit. 2013-11-26]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/>.

Návrhy opatření k řešení problematiky diváckého násilí. *Ministerstvo vnitra České republiky* [online] 2008 [cit. 2013-11-26]. Dostupné z: <http://www.mvcr.cz/soubor/2008-11-priloha-mala-pdf.aspx>.

Policie ČR [online] 2010 [cit. 2013-11-26]. Dostupné z: <http://www.policie.cz/>.

UEFA [online] 2013 [cit. 2013-11-26]. Dostupné z: <http://www.uefa.com/>.

5. *LEGISLATIVA A POLITIKA PROTI FOTBALOVÉMU CHULIGÁNSTVÍ: 5.1 protichuligánská politika v ČR* [online] 2008 [cit. 2013-11-26]. Dostupné z: <http://hooligans-fotbal.blogspot.cz/2008/06/5-legislativa-politika-proti-fotbalovmu.html>.

Legislativní a ostatní předpisy dostupné na Internetu

Council Decision (2002/348/JHA) concerning security in connection with football matches with an international dimension. *EUR-Lex* [online] 2002 [cit. 2013-11-26]. Dostupné z: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:32002D0348:EN:HTML>.

European Convention on Spectator Violence and Misbehaviour at Sports Events and in particular at Football Matches. *Council of Europe* [online] 1985 [cit. 2013-11-26]. Dostupné z: <http://conventions.coe.int/Treaty/en/Treaties/Word/120.doc>.

Usnesení vlády České republiky č. 27/1995, k návrhu na přístup České republiky k Evropské úmluvě k diváckému násilí a nevhodnému chování při sportovních utkáních, zvláště při fotbalových zápasech. *Vláda České republiky* [online] 1995 [cit. 2013-11-26]. Dostupné z: <http://racek.vlada.cz/usneseni/usnweb.nsf/0/50399FAFEFC4DE9FC12571B6006DFD7A>.

Usnesení vlády České republiky č. 912/2008, k opatřením k řešení problematiky diváckého násilí. *Vláda České republiky* [online] 2008 [cit. 2013-11-26]. Dostupné z: [http://kormoran.vlada.cz/usneseni/usneseni_webtest.nsf/0/C264BAE43C0A86D2C125748E00450FBE/\\$FILE/912%20uv080723.0912.pdf](http://kormoran.vlada.cz/usneseni/usneseni_webtest.nsf/0/C264BAE43C0A86D2C125748E00450FBE/$FILE/912%20uv080723.0912.pdf).

Zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník, ve znění pozdějších předpisů. *BusinessCenter.cz* [online] 2009 [cit. 2013-11-26]. Dostupné z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/trestni-zakonik/>.

Zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích, ve znění pozdějších předpisů. *BusinessCenter.cz* [online] 1990 [cit. 2013-11-26]. Dostupné z: <http://business.center.cz/business/pravo/zakony/prestupky/>.

Zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky v platném znění. *Zákony pro lidi.cz* [online] 2008 [cit. 2013-11-26]. Dostupné z: <http://www.zakonyprolidi.cz/cs/2008-273>.

Zákon č. 553/1991 Sb., o obecní policii, ve znění pozdějších předpisů. *STRÁŽNÍCI.com* [online] 2010 [cit. 2013-11-26]. Dostupné z: <http://www.straznici.com/zakon-o-obecni-policii/>.

Seznam grafů

Graf 1:	Pohlaví respondentů.....	36
Graf 2:	Věkové rozložení respondentů	37
Graf 3:	Nejvyšší dosažené vzdělání respondentů.....	38
Graf 4:	Rodinný stav respondentů.....	39
Graf 5:	Aktivní sportování ze strany respondentů	40
Graf 6:	Sport, kterému se respondenti aktivně věnují nejvíce	42
Graf 7:	Účast respondentů na fotbalových utkáních	43
Graf 8:	Účast respondentů na fotbalových utkáních i v případech, kdy jsou tyto zápasy vysílány v televizi.....	44
Graf 9:	Setkání respondentů s projevy fotbalového chuligánství	45
Graf 10:	Projevy fotbalového chuligánství, se kterými se respondenti již setkali	46
Graf 11:	Pocity bezpečí na fotbalových stadionech ze strany respondentů	47
Graf 12:	Názor respondentů na dostatečnost bezpečnostních opatření na fotbalových stadionech	48
Graf 13:	Názor respondentů na dostačující právní úpravu v oblasti fotbalového chuligánství	49
Graf 14:	Názor respondentů na dostatečnost práce Policie České republiky v boji proti fotbalovým chuligánům.....	51
Graf 15:	Názor respondentů na dostatečnost práce pořadatelské služby v boji proti fotbalovým chuligánům.....	52
Graf 16:	Znalost respondentů dalších organizací zabývajících se prevencí proti fotbalovému chuligánství	54
Graf 17:	Návrhy respondentů v souvislosti s prostředky v boji proti fotbalovému chuligánství	56

Seznam tabulek

Tabulka 1:	Kritéria pro rozlišení fotbalových diváků, fanoušků a chuligánů	15
Tabulka 2:	Rozdíly mezi formálními a neformálními skupinami	21
Tabulka 3:	Pohlaví respondentů.....	35
Tabulka 4:	Věkové rozložení respondentů	36
Tabulka 5:	Nejvyšší dosažené vzdělání respondentů.....	37
Tabulka 6:	Rodinný stav respondentů.....	38
Tabulka 7:	Aktivní sportování ze strany respondentů	40
Tabulka 8:	Sport, kterému se respondenti aktivně věnují nejvíce	41
Tabulka 9:	Účast respondentů na fotbalových utkáních	42
Tabulka 10:	Účast respondentů na fotbalových utkáních i v případech, kdy jsou tyto zápasy vysílány v televizi.....	43
Tabulka 11:	Setkání respondentů s projevy fotbalového chuligánství	44
Tabulka 12:	Projevy fotbalového chuligánství, se kterými se respondenti již setkali	46
Tabulka 13:	Pocity bezpečí na fotbalových stadionech ze strany respondentů	47
Tabulka 14:	Názor respondentů na dostatečnost bezpečnostních opatření na fotbalových stadionech	48
Tabulka 15:	Názor respondentů na dostačující právní úpravu v oblasti fotbalového chuligánství	49
Tabulka 16:	Názor respondentů na dostatečnost práce Policie České republiky v boji proti fotbalovým chuligánům.....	50
Tabulka 17:	Názor respondentů na dostatečnost práce pořadatelské služby v boji proti fotbalovým chuligánům.....	52
Tabulka 18:	Znalost respondentů dalších organizací zabývajících se prevencí proti fotbalovému chuligánství	53

Tabulka 19: Návrhy respondentů v souvislosti s prostředky v boji proti fotbalovému chuligánství	55
---	----

Seznam příloh

Příloha č. 1 - Dotazník

1. Jste?

- a) žena
- b) muž

2. Jaký je Váš věk?

- a) méně než 20 let
- b) 21 – 30 let
- c) 31 – 40 let
- d) 41 – 50 let
- e) 51 – 60 let
- f) více než 60 let

3. Jaké je Vaše nejvyšší dosažené vzdělání?

- a) základní
- b) vyučen/a v oboru
- c) středoškolské s maturitou
- d) vyšší odborné
- e) vysokoškolské

4. Jaký je Váš rodinný stav?

- a) svobodný/á
- b) ženatý / vdaná

c) rozvedený/á

5. Sportujete aktivně?

a) ano

b) ne

6. Jakému sportu se věnujete nejvíce?

(na tuto otázku odpovězte pouze v případě Vaší kladné odpovědi na předchozí otázku č. 5)

Uveďte: _____

7. Navštěvujete fotbalová utkání?

a) ano

b) ne

8. Chodíte na fotbalová utkání i v případech, kdy je zápas vysílán v televizi?

a) ano

b) ne

9. Setkal/a jste se již na fotbalovém zápase s projevy fotbalového chuligánství?

(na tuto otázku odpovězte pouze v případě Vaší kladné odpovědi na předchozí otázku č. 7)

a) ano

b) ne

10. O jaké projevy fotbalového chuligánství se jednalo?

(na tuto otázku odpovězte pouze v případě Vaší kladné odpovědi na předchozí otázku č. 9), (možnost uvedení více možností odpovědí)

- a) fyzické útoky
- b) vyhazování předmětů na hrací plochu
- c) nedovolené vniknutí na hrací plochu
- d) poškozování majetku
- e) rasismus
- f) antisemitismus
- g) jiné, uveďte: _____

11. Cítíte se na fotbalových stadionech bezpečně?

(na tuto otázku odpovězte pouze v případě Vaší kladné odpovědi na předchozí otázku č. 7)

- a) ano
- b) ne
- c) nevím

12. Jsou podle Vás na fotbalových stadionech dostatečná bezpečnostní opatření?

- a) ano
- b) ne
- c) nevím

13. Myslíte si, že je právní úprava v oblasti fotbalového chuligánství dostačující?

- a) ano

- b) ne
- c) nevím

14. Vnímáte práci Policie České republiky v boji proti fotbalovým chuligánům za dostatečnou?

- a) ano
- b) ne
- c) nevím

15. Myslíte si, že je práce poradatelské služby v boji proti fotbalovým chuligánům dostačující?

- a) ano
- b) ne
- c) nevím

16. Znáte – kromě Policie České republiky a poradatelské / bezpečnostní služby – nějakou další organizaci zabývající se prevencí proti fotbalovému chuligánství?

- a) ano, uveďte, jakou organizaci znáte: _____

- b) ne

17. Jaké prostředky v boji proti fotbalovému chuligánství byste navrhoval/a pro zvýšení jejich účinnosti?

(možnost uvedení více možností odpovědí)

Uveďte: _____
